

Møte onsdag den 15. april 2015 kl. 10

President: Marit Nybakk

Dagsorden (nr. 64):

1. Muntlig spørretime
2. Ordinær spørretime
3. Referat

Presidenten: Representanten Kjell Ingolf Ropstad vil framsette et representantforslag.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:00:47]: På vegne av representantene Olaug V. Bollestad, Line Henriette Hjemdal, Geir Jørgen Bekkevold, Rigmor Andersen Eide og meg selv har jeg gleden av å sette fram et representantforslag om bekjempelse av vår tids slaveri.

Presidenten: Representanten Olaug V. Bollestad vil framsette et representantforslag.

Olaug V. Bollestad (KrF) [10:01:16]: På vegne av Hans Olav Syversen, Line Henriette Hjemdal og meg selv vil jeg fremme et Dokument 8-forslag om en plan for å sikre retten til livshjelp ved livets slutt.

Presidenten: Representanten Rasmus Hansson vil framsette et representantforslag.

Rasmus Hansson (MDG) [10:01:42]: På vegne av meg selv – og sikkert mange andre – vil jeg legge fram forslag om å innføre oppdaterte vurderinger før tvangsutsendelse av asylsøkere.

Presidenten: Representanten Karin Andersen vil framsette to representantforslag.

Karin Andersen (SV) [10:02:10]: Jeg vil gjerne framsette to forslag, et representantforslag fra stortingsrepresentantene Audun Lysbakken, Bård Vegar Solhjell og meg sjøl om å ta imot flere syriske flyktninger, og et representantforslag fra stortingsrepresentanten Kirsti Bergstø og meg sjøl om bedre muligheter for Nav til å bruke skjønn og løse feil som oppstår i enkle saker som ikke omhandler trygdesvindler.

Presidenten: Representanten Kjersti Toppe vil framsette et representantforslag.

Kjersti Toppe (Sp) [10:02:53]: Eg vil på vegner av representantane Janne Sjelmo Nordås, Per Olaf Lundteigen og meg sjølv fremja eit representantforslag om å avvikla føretaksmodellen og innføra folkevald styring av sjukehusa.

Presidenten: Representanten Per Olaf Lundteigen vil framsette et representantforslag.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [10:03:18]: På vegne av

representantene Kjersti Toppe, Geir Pollestad, Trygve Slagsvold Vedum og meg sjøl har jeg gleden av å legge fram forslag om etablering av grønt investeringsselskap for utvikling av teknologibedrifter (grønt karbon).

Presidenten: Representanten Marianne Aasen vil framsette et representantforslag.

Marianne Aasen (A) [10:04:01]: På vegne av representantene Trond Giske, Christian Tynning Bjørnø, Tone Merete Sønsterud, Sigmund Steinnes og meg selv vil jeg fremme forslag om å heve opptakskravene for lærerutdanningene.

Presidenten: Representanten Christian Tynning Bjørnø vil framsette et representantforslag.

Christian Tynning Bjørnø (A) [10:04:29]: På vegne av stortingsrepresentantene Trond Giske, Marianne Aasen, Tone Merete Sønsterud, Sigmund Steinnes og meg selv har jeg gleden av å framsette et representantforslag om tidlig innsats i skolen.

Presidenten: Representantforslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:04:59]

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsrådene Jan Tore Sanner, Monica Mæland og Robert Eriksson vil møte til muntlig spørretime.

De annonserte regjeringsmedlemmer er, så vidt presidenten kan se, til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

Vi starter da med første hovedspørsmål, som er fra representanten Trond Giske.

Trond Giske (A) [10:05:38]: Jeg har et spørsmål til kommunalministeren.

En av de viktigste jobbene vi har som politikere, er å velge hva som er viktigst. Ikke minst kommer det til uttrykk når vi lager budsjetter. Vi vet at vi har en begrenset mengde penger til disposisjon. Spørsmålet er: Hva mener vi det er viktigst å bruke disse pengene på?

I høst kom regjeringen med sitt svar: Den suverent viktigste satsingen for Høyre og Fremskrittspartiet var skatte-kutt. Over 9 mrd. kr skulle gå til dette. Det var f.eks. rundt hundre ganger så mye som Høyre og Fremskrittspartiet økte satsingen på grunnskole og videregående med. De som skulle få aller mest, var de som hadde mest fra før. De rikeste 5 pst. i Norge fikk halvparten av skatte-kuttene, vanlige folk fikk en 50-øring per dag.

Arbeiderpartiet hadde et annet valg. Vi mente det var viktigere å bruke pengene på å sørge for at flere syke i

Norge får behandling, på at eldre får omsorg, og på at elever i skolen får lærere med tid til å hjelpe og tid til å følge opp dem som sliter. For Arbeiderpartiet var en god skole og en trygg eldreomsorg mye viktigere enn skatteutt for de mest velstående. Men Høyre og Fremskrittspartiet ville en annen retning.

Nå ser vi konsekvensene ute i kommunene. Mange kommuner rapporterer om kutt og nedskjæringer. NRK rapporterte at i Hedmark og Oppland er det sju av ti kommuner som foretar nedskjæringer i grunnskolen. Drøyt halvparten av rådmennene forteller om kutt i pleie og omsorg. Nesten like mange oppgir at det blir kutt i barnehagene.

Høyre og Fremskrittspartiet svarer at skatteuttene er så viktige fordi de virker vekstfremmende, men da Finansdepartementet fikk spørsmål om hvor mye vekst det ble av dette, sa de at virkningen var liten.

Mitt spørsmål til kommunalministeren er: Føler han et ansvar for at situasjonen i mange kommuner er som den er, og hva er grunnen til at Høyre mener at skatteutt er viktigere enn en god eldreomsorg og en god skole?

Statsråd Jan Tore Sanner [10:07:43]: Nå ligger skattepolitikken under finansministeren, men jeg svarer gjerne også på det spørsmålet, for det virker på spørsmålet fra representanten Trond Giske som at han ikke har fått med seg at vi er i en helt annen situasjon i dag enn det vi var før valget i 2013, ganske enkelt fordi oljeprisen har falt fra over 100 dollar fatet til om lag 50 dollar fatet. Det får konsekvenser ikke bare for pengene som skal inn på pensjonsfondet, men det får konsekvenser for jobbene til folk. Og er det én ting denne regjeringen er opptatt av, så er det at folk skal ha en trygg jobb å gå til. Derfor er vi opptatt av å legge til rette for vekst og utvikling i næringslivet. Derfor er hovedprioriteringen til denne regjeringen å satse på infrastruktur – ja, bevilningene til samferdsel har økt med nesten 8 mrd. kr siden Trond Giske satt i regjering. Det betyr mye for folk flest, det betyr mye for næringslivet, og det betyr mye for arbeidsplassene. Derfor satser vi på vekstfremmende skattelettelser, slik at det skal investeres mer i næringslivet, og derfor satser vi på kunnskap og forskning.

Så er jeg opptatt av at vi skal ha en trygg og god kommuneøkonomi. Derfor har vi lagt opp til et opplegg for kommunesektoren som innebærer at kommunene får den samme veksten i frie inntekter som det de fikk da de rød-grønne styrte. Det virker jo veldig merkelig at det som var historisk sterkt da de rød-grønne styrte, plutselig skal være dramatisk når de borgerlige partiene har samme vekst.

Så vet jeg at mange kommuner sitter med tøffe prioriteringer, og mange kommuner klarer å få til gode prioriteringer innenfor stramme rammer. Vi skal sikre en god kommuneøkonomi også i årene som kommer, men vi må ha et trygt fundament for vekstkraften i norsk økonomi.

Trond Giske (A) [10:09:42]: Det er et veldig rart argument at siden vi nå er i en ganske truende situasjon for mange arbeidsplasser, skal vi bruke den største satsingen i statsbudsjettet på skatteutt som ikke virker på vekstevnen

i den norske økonomien, men som bare gjør de aller rikeste enda rikere.

Det at man gir pengene til skatteutt og strammer inn på kommuneøkonomien har noen helt absurde utslag. I Stavanger måtte Stavanger Høyre øke eiendomsskatten. Der sier ansvarlig fra Høyre, Odd Jo Forsell:

«Dette (...) er noe som sitter langt inne hos oss.

Gruppen syntes det er vanskelig, men konkluderte med at av to under måtte vi velge dette. Alternativet var å kutte kraftig på skole og levekår.»

Kommunalministeren har altså ansvaret for kommunepotten. Ragnhild Lid fra Utdanningsforbundet sier at Høyre har hatt utdanning som en av sine fanesaker i valgkampen. Det merker norske lærere og elever sørgelig lite til i skolehverdagen.

Føler kommunalministeren at han har et ansvar for at kommunene nå ikke har nok penger til skole og eldreomsorg, og han faktisk må skjære ned istedenfor å satse på det som skal skape vekst i framtiden?

Statsråd Jan Tore Sanner [10:10:56]: Vi må skape mer, ikke skatte mer, hvis vi skal sørge for utvikling av velferdssamfunnet vårt i tiårene som kommer.

Vi har sørget for en tredobling i antallet lærere som får etter- og videreutdanning. Er det noe som virkelig er en investering for fremtiden, er det å investere i de dyktige lærerne våre, så de kan bli enda bedre. Vi lovet før valget at vi skulle satse på etter- og videreutdanning, og vi har sørget for en tredobling.

Så slår det meg at det må være noe med korttidshukommelsen til representanten Trond Giske, for i de åtte årene som Arbeiderpartiet satt ved makten, var det ikke få ordførere fra Senterpartiet og fra Arbeiderpartiet som protesterte mot stram kommuneøkonomi, og at det førte til kutt i deres budsjetter.

Det er ikke noe nytt at kommunepolitikere må prioritere. Vi har sørget for at kommunene skal få samme vekst som de fikk da de rød-grønne styrte. Det gir en trygghet for kommuneøkonomien, men selvsagt har vi kommunepolitikere som ønsker mer, og som har høyere ambisjoner for sine innbyggere. Vi skal sørge for at de får en trygg økonomi.

Presidenten: Det blir gitt anledning til oppfølgings spørsmål – først representanten Eirik Sivertsen.

Eirik Sivertsen (A) [10:12:17]: Skatt er kommunenes viktigste inntekt, og som kommunalministeren var inne på, har man lagt til grunn at det skal være vekst i kommuneøkonomien. Den kommuneøkonomien baserer seg på et anslag av vekst også i skatteinntektene til kommunene. Det er det anslaget som kommer i statsbudsjettet, og det er det kommunepolitikere planlegger virksomheten det kommende året ut fra.

I fjor hadde vi en situasjon der de pengene ikke kom. Det var en betydelig skattesvikt til kommunene. Skatteinngangen i januar og februar viser at heller ikke i år vil regjeringens anslag holde hvis den prognosen fortsetter. I januar og februar var det en vesentlig lavere inngang enn man

hadde lagt til grunn. I fjor avviste regjeringen å kompensere kommunene for denne skattesvikten, og mitt spørsmål er: Har denne regjeringen i år tenkt å gi kommunene muligheten til å gjennomføre det de har planlagt, gjennom å kompensere dem for sviktende skatteinntekter?

Statsråd Jan Tore Sanner [10:13:20]: Representanten er inne på et veldig viktig poeng, nemlig at veksten i skatteinntekter er viktig for velferden både i kommunene og nasjonalt. Det er en av de viktige grunnene til at denne regjeringen satser på omstilling, vekst og utvikling – nettopp fordi skatteinntektene er det som finansierer velferden vår.

Det er riktig at kommunene opplevde en skattesvikt i fjor, og vi ser at det kanskje også forplanter seg inn i 2015. Derfor har både finansministeren, statsministeren og kommunal- og moderniseringsministeren allerede sagt at vi frem mot revidert nasjonalbudsjett vil se på rammene for kommuneøkonomien.

Presidenten: Geir S. Toskedal – til oppfølgingsspørsmål.

Geir S. Toskedal (KrF) [10:14:10]: Temaet er kommuneøkonomi, og vi vet at kommunepolitikere landet rundt nå er veldig opptatt av å få regnskap og budsjett til å gå opp dette året. Vi går mot et valg, og det vil bli en del nye representanter, som også er spent på hva som nå vil skje. Kommunene skal jo yte gode velferdstjenester. Nå hører vi om oljepris, vi vet om endringer i arbeidsmarkedet, og vi har sett sviktende skatteinntang i fjor.

Mitt spørsmål til kommunalministeren er: Hvordan oppfatter kommunalministeren status for skatteinntangen så langt i 2015?

Statsråd Jan Tore Sanner [10:15:03]: Jeg har ikke noen nye tall å presentere nå utover de som er kjent i det offentlige rom. Regjeringen presenterer nye tall når vi legger frem revidert nasjonalbudsjett. Når vi har lagt frem revidert nasjonalbudsjett, skal Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre sette seg rundt bordet og bli enige om et opplegg for revidert nasjonalbudsjett. Jeg er helt trygg på at det kommer til å bli et godt opplegg. De fire partiene samarbeidet godt om budsjettet for inneværende år, og jeg ser frem til det samarbeidet vi skal ha for resten av dette året og denne perioden.

Presidenten: Heidi Greni – til oppfølgingsspørsmål.

Heidi Greni (Sp) [10:15:50]: Kommunene står i en svært krevende situasjon. Skattesvikten i fjor og den nye svikten i år gjør det nødvendig med kraftige kutt i tjenestene. Dette burde vært rettet opp i salderingsproposisjonen i desember. Jeg forventer at det nå kommer tilleggsbevilgninger i revidert nasjonalbudsjett som gjør kommunene i stand til å yte gode tjenester.

Jeg merker meg at regjeringens fagstatsråder for sentrale kommunale tjenester som eldreomsorg og skole er veldig tydelige på de kravene de stiller til kommunene, og de

tjenestene de skal yte. Det er fint, men det forutsetter at kommunene har ressurser til å levere. Det har de i mindre grad i år enn de har hatt tidligere år. Har Kommunaldepartementet noen oversikt over hvor mange stillinger i omsorgssektoren eller hvor mange lærerårsverk som er blitt borte det siste året på grunn av disse kraftige nedskjæringerne?

Statsråd Jan Tore Sanner [10:16:51]: Representanten kan gå inn i KOSTRA-tallene, så vil hun se hvordan utviklingen er for de enkelte kommunene. Det vi ser, er at velferdstjenestene styrkes i Kommune-Norge.

Jeg er imponert over den jobben som kommunepolitikere gjør – fra ulike partier. Jeg var i Halden for to dager siden og besøkte ordføreren der, fra Høyre, som samarbeider med de andre borgerlige partiene, også med Senterpartiet, og de har i løpet av ett år klart å snu et underskudd på nesten 75 mill. kr til et overskudd. Så det er mulig å få det til! De har tatt kostnadskontroll. De gjennomfører en nødvendig omstilling etter at kommuneøkonomien der var kjørt skakk.

Jeg ser rundt omkring i Kommune-Norge politikere fra alle partier som tar ansvar, og som gir sine innbyggere gode tjenester. Vi skal sikre gode rammer for kommuneøkonomien, slik at det er mulig å få til.

Presidenten: André N. Skjelstad – til oppfølgingsspørsmål.

André N. Skjelstad (V) [10:18:02]: Jeg er enig i at gode rammevilkår for kommuner og fylkeskommuner er grunnmuren i velferdsstaten. Så er det litt forunderlig at noen som har sittet lenge i ministerposter tidligere, ikke ser at dette svinger, ikke minst når oljeprisene går ned. Vi tok høyde for det i fjor, da det var utilsiktede virkninger, og la inn bl.a. tapskompensasjon til fylkeskommunene for nettopp å bedre situasjonen for videregående skoler for å sikre at det ble et godt tilbud.

Mitt spørsmål til statsråden er: Hvis det blir utilsiktede virkninger av skatteinntangen, vil da statsråden være med og kompensere for de utilsiktede virkningene, slik at det ikke går ut over grunnmuren i systemet nettopp når det gjelder omsorgstjenester og skoletilbud til elevene våre?

Statsråd Jan Tore Sanner [10:18:55]: Det har vært bred politisk enighet i Stortinget om at kommunene får beholde skattevekst når den er utover det man har lagt til grunn. Det har ligget som en forutsetning at man da ikke kompenserer for skattesvikt. Det la vi også til grunn i fjor, og det var også KS enig i. Men vi har samtidig vært veldig tydelige, slik representanten Skjelstad nå også understreker, på at vi må se på hvilke rammer kommunene har. Derfor har vi sagt at frem mot revidert nasjonalbudsjett skal vi se på rammene for kommuneøkonomien, og da vil selvsagt også utviklingen i skatteinntektene være et element i det.

Det er bred politisk enighet om at vi skal ha gode rammer for kommuneøkonomien. Derfor fikk vi til, i samarbeid med Kristelig Folkeparti og Venstre, et kommuneplegg som innebærer en vekst i kommunenes frie

inntekter som er på nivå med det de var under rød-grønt styre.

Presidenten: Karin Andersen – til siste oppfølgings-spørsmål.

Karin Andersen (SV) [10:20:03]: Kommunepoliti-kerne tar ansvar, sier kommunalministeren. Det er det ikke tvil om, men spørsmålet er jo nå om regjeringen tar ansvar. Den veksten som regjeringen skryter av i kommuneøkonomien, er jo spist opp av den skattesvikten som var i fjor, og som de to første månedene i år har gått i en bratt kurve nedover. Det betyr at mange kommuner overhodet ikke får den veksten som regjeringen nå sier de skal ha.

Jeg merker meg at både når statsministeren – i forrige uke – og kommunalministeren – nå – er i Stortinget, så gløder øynene og lyser engasjementet når man snakker om skattelette, særlig til de aller rikeste, mens når man går inn på å snakke om hva det er som egentlig skjer i kommunene, hva som skjer i klasserommene, hva som skjer på sykehjemmet, når disse kuttene må tas, så begynner man å snakke om budsjettbalanse, ansvar osv.

Jeg må da spørre: Er det virkelig slik at denne skattelettepolitikken er viktigere for kommunalministeren enn å sikre god eldreomsorg og god skole?

Statsråd Jan Tore Sanner [10:21:10]: Svaret på det spørsmålet er nei. Jeg har alltid hatt et glødende engasjement nettopp for at vi skal ha gode skoler, fordi skolene er helt grunnleggende for den kunnskapen og de ferdighetene våre barn og unge får. Hvis ikke barna lærer seg å lese, skrive og regne, vet vi også at altfor mange faller ut av videregående skole, og vi vet at mange får problemer på arbeidsmarkedet. Så det at vi sørger for en god skole, er helt avgjørende.

Men vi må også kunne ha to tanker i hodet samtidig. Vi må skape mer hvis vi skal kunne trygge velferden i årene fremover. Vi er opptatt av velferdssamfunnet vårt – ikke bare i dag, men også i morgen. Skal vi sørge for at vi styrker velferdssamfunnet vårt i tiårene fremover, er vi nødt til å gjennomføre en del reformer, bl.a. for å sikre sterkere fagmiljøer. Vi er nødt til å satse mer på kunnskap og forskning og ikke minst infrastruktur, slik denne regjeringen gjør.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:22:25]: Mitt spørsmål går til arbeidsministeren.

Norge er et fantastisk godt land å bo i, og de aller fleste av oss har det veldig godt. Men dessverre er det noen mennesker som faller utenfor, og noen unge som vokser opp i fattigdom. For barn er utfordringa ekstra krevende. De opplever kanskje sosial isolasjon. De opplever at de ikke kan delta i fritidsaktiviteter, og at de ofte selv må ta ansvar for å si nei til å fortsette med idretten fordi de vet at foreldrene ikke har råd til det, eller at de selv takker nei til å gå i et bursdagselskap fordi det er forventet en obligatorisk gave.

For å bekjempe fattigdom er det grunnleggende velferdssamfunnet avgjørende – minst mulig forskjeller og å sørge for at færrest mulig lever i fattigdom. En vet at tidlig innsats, gode og trygge barnehager, tidlig innsats i skolen, at en er sikret utdanning, at det er et godt helsesystem som fungerer, at en bakker opp om frivillige organisasjoner som kan bidra til sosialisering, kan bidra til å bekjempe fattigdom. Arbeid er nøkkelen – det er vi enige om alle sammen. Det er den varige veien ut av fattigdom. Det sikrer sosialt fellesskap, og det er en plass der en kan få brukt sine egenskaper og sitt talent.

Men det er noen som ikke vil klare å komme inn i arbeid, som vil være permanent i fattigdom, eller som vil være midlertidig ute av arbeid. En ser at det er en voksende tendens særlig blant innvandrergupper og en del aleneforeldre. Det trengs målrettede tiltak. Sammen har Kristelig Folkeparti, Venstre og regjeringspartiene gjort en del i budsjettet, men i samarbeidsavtalen som vi skrev under i Nydalen, ble vi enige om at en ønsket en tiltakspakke mot fattigdom, særlig mot barnefattigdom. Det fulgte jeg opp fra et representantforslag som vi fremmet før valget i 2013.

Mitt spørsmål til statsråden er ganske enkelt: Når kommer tiltakspakka for å bekjempe barnefattigdom?

Statsråd Robert Eriksson [10:24:25]: Først har jeg lyst til å takke for spørsmålet, for det er et viktig spørsmål. En god del barn lever med foreldre som har lav inntekt, og de opplever ikke den samme friheten og har ikke de samme mulighetene som mange andre barn. Hvordan skal vi sikre velferdssamfunnet? Hvordan kan vi sikre et samfunn som gjør at flere får de samme mulighetene, som jeg opplever at representanten viser til og spør om er en viktig målsetting for denne regjeringen? Det er viktig for denne regjeringen å tette hull i det sosiale sikkerhetsnettet. Det er en jobb vi har startet med. Derfor har vi tredoblet innsatsen for sosiale entreprenører, lagt bedre til rette for at man kan spille på lag med frivilligheten, som representanten Ropstad peker på. Vi har styrket bevilgningene til Ferie for alle, slik at flere barn som står utenfor, nå får muligheten til å få en ferieopplevelse. Flere barn enn tidligere får delta i aktiviteter fordi tilskuddene er økt, og vi har opprettet en nasjonal tilskuddsordning mot barnefattigdom.

Det er viktige grep som regjeringen har tatt, men regjeringen ønsker også å følge opp det som står i samarbeidsavtalen. Derfor vil vi i løpet av året legge frem en strategi mot barnefattigdom. Strategien skal bygge på samarbeidsavtalen mellom regjeringspartiene, Kristelig Folkeparti og Venstre. Min og regjeringens intensjon er også å hensynta i den strategien de undersøkelser som Riksrevisjonen gjorde i forbindelse med temaet barnefattigdom. Det er ting vi er i gang med. Arbeidet er i gang. Kristelig Folkeparti og Venstre vil bli inkludert, og i løpet av året skal den strategien legges frem.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:26:27]: Tusen takk for svaret. Det er en gledelig nyhet at det kommer en sån strategi. Det tror jeg kan være med på å koordinere arbeidet. Som statsråden selv sier, kom Riksrevisjonen med krass kritikk, bl.a. med hensyn til at en del kommuner ikke

gjør nok arbeid, eller at den statlige innsatsen ikke er koordinert nok. Det mener jeg er et viktig tiltak.

Noe av det viktigste for disse familiene og for alle mennesker som lever vedvarende i fattigdom, er kontakten med det offentlige og hjelpa de får fra Nav. Før helga skjedde det to viktige ting når det gjelder Nav. Det ene er at Vångeng-utvalget la fram sin rapport med mye kritikk mot Nav, men også med en del forslag for veien videre. I tillegg er det jo nå kjent at det skal komme en ny Nav-direktør. Statsråden uttalte i den sammenheng at Nav er hans viktigste politiske prosjekt, og derfor er mitt spørsmål: Vil statsråden involvere Stortinget i arbeidet, og vil han komme med endringer i Nav i løpet av denne perioden?

Statsråd Robert Eriksson [10:27:32]: Da Vångeng-utvalget la frem sin delrapport, brukte jeg følgende ord: Nav står ved et veiskille. Vi skal gå fra en byråkratreform og over til en brukerreform. Folk skal settes først. Det arbeidet er vi i gang med. Det arbeidet skal forsterkes, og det arbeidet skal tydeliggjøres videre fremover.

Derfor vil det være viktig for meg å gå grundig gjennom Vångeng-utvalgets rapport, men også å gå gjennom de merknadene som Riksrevisjonen har kommet med, for å finne ut hvordan vi kan styrke brukernes opplevelser av Nav, hvordan vi kan sikre at folk går foran systemet, hvordan vi skal sikre at folk får rett hjelp til rett tid. Når vi har gått gjennom det grundig, vil vi legge frem en rekke forslag til tiltak. Min intensjon er at vi legger frem en stortingsmelding, slik at Stortinget også kan få diskutere endringer bredt, og bli med på å stake ut den nye retningen i Nav.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først representanten Line Henriette Hemdal.

Line Henriette Hemdal (KrF) [10:28:44]: I disse dager er det mange som bytter ut skiene med sykkel, vintersko med joggesko – ja, våren er i anmarsj. For noen er dette en svært krevende økonomisk øvelse, og vi vet at vedvarende fattigdom kan få store konsekvenser. Derfor er det veldig viktig at barn og unge som vokser opp i lavinntektsfamilier, får gode målrettede tilbud. Det er gledelig å høre at statsråden er så tydelig på at alle barn skal ha samme muligheter, samme hvor man vokser opp.

Så vet vi også at det å oppleve noe sammen er viktig, om det er med familie eller venner. Opplevelsen er viktig i seg selv, men også det å kunne fortelle om opplevelsen. I Ålesund har man i mange år hatt en ordning med et opplevelseskort. Det er også vedtatt å innføre det i Bergen. Er dette et tiltak som står på «to do»-listen til statsråden?

Statsråd Robert Eriksson [10:29:51]: Nå er det slik at vi har et godt samarbeid mellom Arbeids- og sosialdepartementet og Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet om barnefattigdom. De fleste tilskuddsordningene, virkemidlene, når det gjelder barnefattigdom, ligger innenfor Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet.

Jeg kjenner også litt til opplevelseskortet. Jeg mener at

det kan være ett av flere tiltak som man gjennom tilskuddsordningene, den nasjonale tilskuddsordningen også, kan ha lokal frihet til å utvikle selv. Jeg tror det er viktig at vi også får dratt i gang frivilligheten i større grad. Frivilligheten kan være innovativ, kan skape nye løsninger, nye opplevelser og bedre samhold for dem som står utenfor, og inkludere dem. Å si at det ene virkemiddelet er bedre enn det andre, tror jeg man skal vokte seg for, men jeg synes opplevelseskort er et interessant, godt tilbud. På samme måte har man aktivitetsskort i Drammen og utstysdeponi osv., slik at man skal kunne delta i fritidsaktiviteter. Lokale løsninger viser seg å fungere godt når man har gode tilskuddsordninger for det.

Presidenten: Anette Trettebergstuen – til oppfølgings-spørsmål.

Anette Trettebergstuen (A) [10:31:09]: Når det kommer til bekjempelse av barnefattigdom, er Kristelig Folkeparti og Arbeiderpartiet helt på linje. Vi mener at den må føres via to spor. Det første sporet er det viktigste, arbeidslinja må være inkluderende, og den må fungere. Folk må holdes i jobb og komme i jobb for å kunne forsørge ungene sine. Så er det spor 2: Vi trenger målrettede, konkrete, kraftfulle tiltak rettet mot de familiene det gjelder.

Det første sporet svekker regjeringen ved å kutte i barnehager, med mål om å få flere på kontantstøtte, ved kutt i tiltaksplasser og ved grove forslag til kutt i overgangsstøtten, som ville sendt tusenvis av enslige forsørgere på sosialhjelp og ut i fattigdom i stedet for i arbeid. Det andre sporet er vi like utålmodige som Kristelig Folkeparti på å se: Når kommer tiltaksplanen direkte rettet mot familiene? Vi har tvert imot sett forslag til store kutt for disse familiene fra regjeringens side, forslag til grove kutt i barnetillegget, som ville rammet tusenvis av familier der de fattige barna bor, svært hardt. Ville statsråden i dag, (presidenten klubber) hvis en kunne skru tiden tilbake, foreslått kutt i (presidenten klubber igjen) overgangsstøtten og kutt i barnetillegget?

Presidenten: Presidenten vil minne om taletiden.

Statsråd Robert Eriksson [10:32:18]: Jeg synes det er interessant å se fremover, interessant å se hva denne regjeringen faktisk har gjort målrettet mot disse familiene, mot barn som lever i familier med lav inntekt. Der har vi i inneværende år styrket, ikke redusert når det gjelder barnehager, vi har styrket kjernetiden i barnehagen for familier med dårlig økonomi. Vi har bedret stipendordningen, slik at ungdommer som går på videregående skole som lever i familier med dårlig økonomi, får bedre muligheter til å gjennomføre videregående opplæring, som vil være grunnleggende for å ha med seg ferdighetene for å lykkes videre ut i arbeidslivet. Vi styrker innsatsen for å kunne delta på ferietilbud og aktivitetstilbud, som også er målrettede tilbud. I tillegg har vi styrket innsatsen for å få flere i arbeid med et nytt, varig lønnskudd, bedre oppfølgingsavtale og bedre inkluderingsordning, som også er med og legger til rette for at flere som

står utenfor, får muligheten til å komme seg inn i arbeidslivet.

Presidenten: Per Olaf Lundteigen – til oppfølgings-spørsmål.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [10:33:37]: Barnefattigdommen er økende som følge av økende arbeidsinnvandring. Det er mange barn som er i en utrolig krevende livssituasjon, som trenger bistand, trenger en varm hånd fra familie, venner, ideelle organisasjoner og fra det offentlige. Det statsråden refererer til om ferie til alle og nasjonal tilskuddsordning mot barnefattigdom, er bra – ikke minst er ferie til alle et godt tiltak, synes jeg. Som flere har vært inne på, foreldrenes situasjon med arbeid og bolig er det viktigste, det er der en legger plattformen, det er der en legger grunnlaget.

Men statsråden refererte til strategi, og det er så mye snakk om strategi. Strategi bygger på en felles virkelighetsforståelse av hva vi står overfor, og mitt spørsmål er: Hva er ambisjonsnivået til regjeringa ved utløpet av denne stortingsvalgperioden? Skal det være færre som kommer inn i gruppa barnefattige, eller skal det være flere?

Statsråd Robert Eriksson [10:34:31]: Den klare målsettingen er at det skal være færre, ikke flere. Regjeringen ønsker å føre – eller ikke bare ønsker, vi fører – en politikk som skal gjøre at det blir mindre forskjeller i Norge. Derfor er vi opptatt av å tette hull i det sosiale sikkerhetsnettet. Derfor er jeg veldig stolt av at jeg også for en tid tilbake – det er en av de tingene som Lundteigen er inne på, nemlig å ha en bolig – sammen med kommunal- og moderniseringsministeren la frem en boligsosial handlingsplan som gjør at flere får muligheten til å ha tryggheten ved å ha en bolig, så man kan begynne å satse videre, senke skuldrene, konsentrere seg om utdanning, komme seg inn mot arbeidslivet og bli selvberget av egen arbeidsinntekt. Det synes jeg er et godt og viktig tiltak, og det viser også at denne regjeringens politikk henger sammen med et bredt sett av virkemidler inn mot de familiene som lever med dårlig økonomi. Vi ønsker å fortsette å styrke innsatsen på dette området for å sikre at færre opplever å vokse opp med lav inntekt og barnefattigdom.

Presidenten: Terje Breivik – til oppfølgings-spørsmål.

Terje Breivik (V) [10:35:52]: Statsråden varsler i sitt svar på hovedspørsmålet at det kjem ei stortingsmelding om Nav med arbeidsoverskrifta: Korleis betre brukaranes oppleving av servicen frå Nav? Det er veldig bra – ei stortingsmelding Venstre verkeleg ser fram til å delta aktivt i å drøfta.

Me har i alle fall fire ting som me meiner bør få ei inngåande drøfting i ei slik stortingsmelding. Skal me realisera det felles målet bak Nav-reforma med ei dør inn, trur eg at me med fordel må flytta mykje meir makt tilbake igjen til førstelinetenesta og reell avgjerdsmynde.

Me trur òg at ein må gje større høve til bruk av skjønn, alminneleg folkevett. Det er rimeleg logisk. Behandlar du

alle likt, behandlar du i realiteten alle ulikt, for me har ulike behov.

Me meiner òg at ein i regelen skal kunne ha direkte kommunikasjon med saksbehandlaren som sit på endeleg avgjerdsmynd. (Presidenten klubber.) Det som er interessant ...

Presidenten: Tiden er ute!

Statsråd Robert Eriksson [10:37:03]: Jeg synes representanten fra Venstre tar opp mange viktige temaer som man bør ikke bare omtale, men diskutere i en slik melding. Jeg er enig med representanten fra Venstre, Breivik, i at det er viktig å sørge for at vi får mer myndige Nav-kontor. Når folk flest står i en håpløst vanskelig situasjon i en kommune, hvor går de hen for å få hjelp? Jo, de går til sitt lokale Nav-kontor. Da må vi sørge for at de har makt og myndighet, vedtaksmyndighet, de menneskene lokalt som kan ta de gode grepene og hjelpe folk, og sørge for at de får riktig hjelp til riktig tid og bedre oppfølging. Det er noe som også Vågang-utvalget peker på – et arbeid som jeg synes det er viktig å ta med seg videre.

Så er det viktig at man ikke bare gir mulighet til et større skjønn, men også har fokus på riktig bruk av skjønn for å kunne hjelpe folk raskere med det problemet man står oppe i.

Presidenten: Kirsti Bergstø – til oppfølgings-spørsmål.

Kirsti Bergstø (SV) [10:38:21]: Kampen mot barnefattigdom er helt avgjørende i kampen mot forskjellssammenheng. Derfor vil SV om kort tid fremme forslag for å løfte fattige barn til en bedre situasjon, og vi håper på tilslutning til dem. Det trengs når vi ser at det kuttes i barnetilleggene til de fattigste uføre, og vi ser at det kuttes til enslige forsørgere. Nå er vår bekymring at gjennomføringen av uføre-reformen skal sette oss tilbake i kampen mot barnefattigdom.

Tallene fra departementet viser at mange har tap som oppleves som vesentlige. 14 345 personer får et tap i nettoinntekt på mer enn 6 000 kr i året, og for de mange titusener som får tap på opp til 6 000 kr, oppleves det som mye penger. Det kan være det som gjør at en kan gå på kino eller delta i en fotballturnering. Mitt spørsmål er om statsråden kan garantere at vi ikke får økt barnefattigdom av måten uførefor reformen blir gjennomført på?

Statsråd Robert Eriksson [10:39:23]: Jeg kan gjenta det jeg har sagt fra denne talerstolen flere ganger når det gjelder uførefor reformen, som ble lagt frem av forrige regjering og vedtatt i Stortinget i 2011 uten noen form for overgangsordning da: Jeg er stolt av at denne regjeringen tar folk på alvor. Derfor har vi også over tre år nå innført en overgangsordning som koster 750 mill. kr. Uten denne overgangsordningen hadde mange uføretrygdede, over 30 000 flere, kunnet få en betydelig skatteøkning samlet sett for alle sammen – totalt proveny 750 mill. kr over tre år. Det forhindrer man nå.

Samtidig som det er viktig, som jeg har sagt tidligere, å

følge levekårsutviklingen nøye når det gjelder virkningene av uførereformen, tror jeg det er viktig å iverksette målrettede tiltak mot de barna som eventuelt blir rammet av reformen.

Presidenten: Da går vi videre til neste hovedspørsmål.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:40:34]: Regjeringen har hatt ett svar på alle utfordringer i offentlig sektor. Det er sammenslåinger og sentralisering. Jan Tore Sanner har reist rundt i hele landet med pekefingeren høyt hevet. Det er ett svar, det er ingen vei utenom. Det er sammenslåing som er tidens melodi.

Ifølge Sanner har det vært et stort stortingsflertall bak den fantastiske kommunereformen. Men la meg sitere litt fra dagens Klassekampen, der overskriften er: «Spår full kommunekollaps.» Reformen kan ende med noen få kommunesammenslåinger. Når det gjelder beskrivelsen av oppgavemeldingen, er den tynn. Oppgavemeldingen er et utgangspunkt. Når det gjelder framtidige inntekter til kommunene, står det i den samme artikkelen at jeg «stoler ikke på regjeringens lovnader». Dette er ikke et utsagn fra Senterpartiet, men fra et av regjeringspartiene, og et av regjeringspartienes nestleder, Per Sandberg.

Mitt spørsmål til statsråd Jan Tore Sanner er: Hvordan ser statsråden på Per Sandbergs uttalelse om at kommunereformen er i ferd med å kollapse?

Statsråd Jan Tore Sanner [10:42:09]: Jeg kan si at jeg deler verken Per Sandbergs eller representanten Slagsvold Vedums pessimisme. Jeg mener at hvis man skulle komme til den konklusjonen som representanten Slagsvold Vedum har, at alt skal være slik det ble bestemt på 1960-tallet, vil det være et veldig dårlig svar i møtet med dagens og morgendagens utfordringer. For vi må huske på at dagens kommunestruktur ble fastsatt den gangen Elvis Presley herjet på hitlistene i Europa. Det var før sykehjemsreformen, før HVPU-reformen, før barnehagereformen, før samhandlingsreformen. Norge er forandret. Derfor må vi også gjennomføre reformer som gjør at vi sikrer gode tjenester for fremtiden.

Det som er grunnlaget for denne reformen, er at vi skal sikre gode tjenester der folk bor. Senterpartiets løsning bidrar til sentralisering. Økt sentralisering i Norge er konsekvensen av Senterpartiets politikk. Vår omstilling – våre reformer – skal sikre folk gode tjenester der de bor.

Når jeg ser på hva folket sier, så er det ifølge Nationen nesten to av tre som mener man skal ha færre kommuner og sterkere kommuner. Blant Senterpartiets velgere er det 44 pst. som mener man skal ha færre kommuner. Det tror jeg er fordi lokalpolitikkerne og velgerne har sett at Kommune-Norge står overfor noen utfordringer som ikke går over. Derfor mener jeg at kommunereformen ikke går over, rett og slett fordi det er noen utfordringer der. Vi blir flere, vi blir eldre. Det er behov for reformer for å sikre innbyggerne gode tjenester der de bor.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:44:07]: Det som er så utrolig når man hører på Jan Tore Sanner, er at det virker

som om han glemmer fakta. De store statlige innbyggerundersøkelsene viser at folk er mest fornøyd med tjenestene i de små kommunene, at vi har de største utfordringene innenfor kommunenes største oppgave – sykehjem – i de største kommunene. Det som er så trist med denne reformen som Sanner har satt i gang, er at han istedenfor å diskutere hvordan vi kan gjøre tjenestene bedre, hvordan vi kan få sykehjemmene bedre, hvordan vi kan få barnevernet bedre, diskuterer struktur, struktur og struktur.

Så har vi en regjering som spriker i alle retninger, med Per Sandberg som sier det ene, og en annen nestleder – Jan Tore Sanner – som sier det andre. Og så har vi to støttepartier som sier at oppgavemeldingen er altfor tynn, den er altfor dårlig, det må være mye slagord. Det er masse rot.

Jeg har iallfall en oppfordring til Sanner om å rydde ett tema av banen: Kan Sanner nå bekrefte at det er helt uaktuelt for regjeringen å bruke tvang når det gjelder kommunesammenslåing?

Statsråd Jan Tore Sanner [10:45:06]: Jeg antar at Slagsvold Vedum har lest både stortingsmeldingen vi presenterte i fjor, og innstillingen fra Stortinget. Der er det et bredt flertall som mener at det er behov for reform. Det var et bredt flertall som sa at kommunene skulle starte opp høsten 2014, det var et bredt flertall som stilte seg bak de økonomiske virkemidlene, og et bredt flertall som mente at reformen skal baseres på frivillighet og gode lokale prosesser, men at det også kan være unntak fra den hovedregelen. Det ligger selvfølgelig fast.

Så må jeg si at representanten Slagsvold Vedum må lese hele artikkelen i Klassekampen – hvorfor har representanten Sandberg uttalt det han har gjort? Det er fordi han er bekymret for at Kristelig Folkeparti og Venstre ikke vil stille seg bak reformen. Er det noe jeg ikke er bekymret for, er det nettopp det. Jeg opplever Kristelig Folkeparti og Venstre her i Stortinget som pådrivere for kommunereformen. Så jeg er helt trygg på at lokalpolitikkerne som sitter i førersetet for denne reformen, vil gjennomføre reformer for å sikre innbyggerne gode tjenester i tiårene som kommer.

Presidenten: Det blir gitt anledning til oppfølgingsspørsmål – først Heidi Greni.

Heidi Greni (Sp) [10:46:28]: Det framstår for tiden mer og mer uklart hva regjeringspartiene og Kristelig Folkeparti og Venstre egentlig er enige om når det gjelder innhold og framdrift i kommunereformen. Venstres André N. Skjelstad sier at han frykter at Høyre gjennom oppgavemeldingen har ordnet en plan B som innebærer at fylkeskommunen skal bli tappet for innhold, slik at den senere kan legges ned uten problem. Mange mindre kommuner frykter at regjeringen vil bruke kommunens inntektssystem som en brekkstang for å tvinge gjennom kommunesammenslåing. Per Sandberg som står regjeringen atskillig nærmere enn det jeg gjør, uttrykte på en konferanse i Trøndelag i forrige uke: Jeg stoler ikke på regjeringen når det gjelder inntektssystemet til kommunene. Det er relativt oppsiktsvekkende når nestlederen i et regjerings-

parti på denne måten advarer kommunene mot nettopp regjeringen.

Kan statsråden garantere at inntektssystemet ikke vil bli brukt som brekkstang for kommunesammenslåing? Eller gjør Per Sandberg rett i å advare kommunene mot regjeringen?

Statsråd Jan Tore Sanner [10:47:35]: Jeg kan i hvert fall betrygge representanten Greni med at denne nestlederen stoler på regjeringen!

Vi har presentert et opplegg som bl.a. innebærer at de kommunene som slår seg sammen i løpet av denne stortingsperioden, har en garanti for å beholde småkommunetilskuddet i 20 år – 15 år pluss fem år. Det er en garanti som ingen andre regjeringer eller ingen andre politikere kan gi. Vi har gitt den garantien til de kommunene som slår seg sammen i løpet av denne stortingsperioden.

Så må jeg si at hvis man mener at oppgavemeldingen er tynn, kan man med respekt å melde ikke ha lest den. Oppgavemeldingen innebærer den største overføringen av oppgaver til kommunene noensinne. Vi gjør det ikke fordi kommunepolitikere mangler oppgaver, men fordi det vil kunne gi innbyggerne bedre tjenester. Det er det som hele tiden må være førende for oss, både lokalt og nasjonalt, at innbyggerne skal få bedre tjenester der de bor.

Presidenten: Stein Erik Lauvås – til oppfølgingsspørsmål.

Stein Erik Lauvås (A) [10:48:50]: Jeg registrerer at ministeren mener at kommunene ikke har endret seg siden Elvis var på hitlistene – og det har sannelig ikke Høyre heller.

I går hadde vi en rekke mennesker fra ulike organisasjoner inne til høring i kommunalkomiteen om oppgavemeldingen og de endringene som regjeringen har foreslått. Med et par unntak ble det framført sterk kritikk fra høringspartene om at de fleste av de oppgavene som er foreslått overført, ikke er faglig begrunnet, ikke er faglig dokumentert, er mangelfullt utredet – tannhelse, videregående skole, kollektivtrafikk, hjelpemidler osv. I tillegg ble det også påpekt at de fleste oppgavene ikke er egnet til å styrke den politiske makten i kommunene, da det stort sett er lovregulerte, detaljstyrte og forskriftstyrte oppgaver som regjeringen foreslår å flytte over – pass, vigsel, kontroll av svømmebasseng.

Spørsmålet er om statsråden vil lytte til denne kritikken fra høringspartene, og sørge for at de ulike forslagene blir grundig utredet og får de faglige begrunnelsene som høringspartene etterlyser.

Statsråd Jan Tore Sanner [10:49:56]: Jeg er opptatt av å lytte. Jeg er også opptatt av å justere hvis det er gode argumenter. Det gjorde vi etter at Stortinget hadde behandlet kommuneproposisjonen i fjor vår, bl.a. etter innspill fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, som mente man skulle ha tre forvaltningsnivåer for fremtiden. Det legger vi til grunn.

Arbeiderpartiet og Venstre var også opptatt av at man

ikke skulle ha noen lovpålagt godkjenning av lån som kommunene tok opp. Det justerte vi. Og vi justerte også reformstøtten til kommuner som slår seg sammen.

Det er poenget: Når man gjennomfører en så stor reform, må man vite hvor man skal. Men man må også være villig til å justere kursen underveis, og det er vi. De oppgavene vi har foreslått å overføre, overfører vi fordi det styrker tilbudet til innbyggerne. Tannhelse har veldig lite med kollektivtransport og fylkesveier å gjøre, men det har veldig mye med skolehelsetjeneste og kommunehelsetjeneste å gjøre.

Presidenten: Karin Andersen – til oppfølgingsspørsmål.

Karin Andersen (SV) [10:51:12]: Det er nok sånn at kommunene trenger mer penger for å kunne gjøre disse oppgavene – heller enn tvang til kommunesammenslåing.

Det er veldig få som er begeistret for reformen, men én som er det, er NHO Service' Petter Furulund, som nok slipper katta ut av sekken og sier det som det er, at «små kommuner gjør det vanskelig å tjene penger på å drive velferdstjenester».

Dette å slå sammen kommuner betyr ikke det regjeringen sier, nemlig at kommunene skal gjøre oppgaven sjøl, men at flere av de kommunale tjenestene skal settes ut på anbud og konkurranseutsettes. Så vidt jeg forstår, mener Høyre og Fremskrittspartiet det er bra at man f.eks. bruker anbud, konkurranseutsetting og private i omsorgen. Da vil jeg spørre kommunalministeren – han vet hva dette går ut over – om han kan se hjelpepleierne og renholderne i øynene og si at de tjener for mye og har for god pensjon, for det er de som får kutt i dette ved anbudsutsetting.

Statsråd Jan Tore Sanner [10:52:19]: Når vi gjennomfører kommunereformen, er det for å sikre gode velferdstjenester til innbyggerne og for å styrke lokaldemokratiet.

Det som er en betydelig utfordring mange steder, er at man har opprettet så mange interkommunale selskaper og samarbeid at det setter lokalpolitikere sjakk matt. I Nord-Gudbrandsdalen har revisjonen gått igjennom og sett på omfanget av interkommunalt samarbeid. Man har sett at det er løftet ut mellom 60 og 70 oppgaver fra kommunene og til et system som ikke har den samme politiske kontrollen og styringen. Når vi gjennomfører denne reformen, er det for at lokalpolitikere igjen skal kunne ta ansvaret for de oppgavene. Om kommunen velger å ha frihet til å velge mellom private og kommunale tjenester, eller man ønsker bare å ha kommunale tjenester, er det et ansvar for lokaldemokratiet, for velgerne og for politikere lokalt å bestemme.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Pål Farstad (V) [10:53:34]: Spørsmålet mitt går til næringsministeren:

Jeg vil starte med å gi ros til ministeren for at regjeringen nå endelig har fått satt i gang et arbeid med ny grunn-

derplan for Norge. Venstre har vært en sterk pådriver for å få en mer samlet gründerpolitikk. Nå er det tiltak som gjelder.

Regjeringen viser til og erkjenner at man ikke har utnyttet gründerpotensialet i Norge. Og når man sammenligner Norge med andre land i OECD, viser det seg at vi ikke har en god utvikling – gründerskapet står meget svakt i Norge.

En offensiv politikk for flere gründere og småbedrifter krever nye politiske ideer og virkemidler og ikke minst en del politisk mot. Venstre vil naturligvis gå konstruktivt inn i samarbeidet med regjeringen om denne nye gründerplanen. Vi har allerede flere momenter og forslag å framheve. Jeg kan trekke fram at vi vil fjerne arbeidsgiveravgiften for de første tre årene for foretak med færre enn fem ansatte, vi vil innføre et eget skattefradrag – kapitalfunn – for bedrifter som driver aktiv knoppskyting, etter modell av SkatteFUNN-ordningen, som er en suksess, og vi vil ha økt satsing på entreprenørskap i skolen og styrke samarbeidet mellom forskningsmiljø, næringsliv og skolen.

Listen vår er lengre, men jeg stopper med dette og stiller spørsmålet: Hvilke konkrete ideer og løsninger ser næringsministeren selv for seg skal til, slik at det kan skapes enda bedre rammer og vilkår for gründere?

Statsråd Monica Mæland [10:55:29]: Takk for spørsmålet, og takk for støtten til det arbeidet vi gjør.

Jeg er helt enig i at Venstre har vært en pådriver for god gründerpolitikk siden vi kom i regjering. Fordelen med å skulle lage en plan er selvfølgelig at den ikke er ferdig spikret før vi lager den, så vi går nå i gang med åpent sinn og tar imot alle gode ideer. Vi skal reise rundt og møte gründere og folk som kommer med innspill, i hele landet. Så skal vi forsøke å sammenfatte det i et dokument som gir en samlet, god og planlagt politikk, også på dette feltet. For det vi ser, er at mens man har en plan for maritime næringer og en politikk for reiseliv, har man ikke det for gründerkap. I en situasjon hvor vi trenger å skape det nye næringslivet og de nye arbeidsplassene, er det selvfølgelig sørgelig at antallet som gründer, antallet vekstkraftige selskaper, fra 2005 og fram til i dag har gått ned. Det må vi gjøre noe med.

Jeg mottar mange innspill. Senest i går var jeg på en videregående skole i Oslo som har en entreprenørskapslinje. De hadde mange gode forslag til hvordan vi også lærer gründerkap og entreprenørskap i skolen. Det er ikke noe man er født til – det er faktisk noe man må lære. Det å satse på det i skolen tror jeg er kjempeviktig. Vi vet at gründere etterspør to hovedkomponenter. Det er kompetanse og kapital – begge deler må vi se på. Så er det en lang rekke andre ting, f.eks. lover og regler knyttet til små bedrifter.

Pål Farstad (V) [10:57:06]: Takk for svaret. Jeg vil knytte et tillegg til det:

Som statsråden kjenner til, og som jeg forsøker å få fram her i dag, vil Venstre at Norge skal lede an globalt også, i den globale overgangen til grønn vekst og en klimanøytral økonomi, og vi ønsker å styrke de ordningene som bidrar til teknologiutvikling, og som sikrer tilgang på risikovillig kapital til store, innovative prosjekter innenfor

de grønne sektorene. Det er viktig å ha ordninger som sikrer tilstrekkelig støtte også utover utviklingsfasen. Det er meget viktig.

På Venstres landsmøte sist helg bekreftet direktøren for Innovasjon Norge nødvendigheten av mer målrettet kapitalinfrastruktur og mer målrettet grønn næringsvirksomhet.

Mitt oppfølgingsspørsmål er da: Deler næringsministeren oppfatningen om at det for de selskapene som ligger i næringsministerens portefølje, innen 2030 må bli slik at minst 50 pst. av den kapitalen som stilles til rådighet, brukes på grønn næringsvirksomhet og grønn vekst?

Statsråd Monica Mæland [10:58:17]: Jeg er litt usikker på om jeg forsto spørsmålet. Vi har en stor portefølje av selskaper som vi forvalter gjennom vår håndtering i Nærings- og fiskeridepartementet, og der er det akkurat behandlet en eierskapsmelding som staker ut kursen for hvilke prinsipper som skal gjelde for eierskapsutøvelsen. Der er forventningene til miljø og bærekraft store, men det er ikke satt noen måltall for dette. Det er ulike selskaper, og styrene må gjøre ulike vurderinger.

Rett før jul bevilget vi enstemmig i Stortinget 10 mrd. kr til Statkraft, som er ett av de selskapene som skal lede an i Norge når det gjelder å satse på fornybar energi.

Presidenten: Det blir gitt anledning til oppfølgingsspørsmål – først Terje Breivik.

Terje Breivik (V) [10:59:17]: Konkurransetilsynet offentliggjorde for kort tid sidan resultatet av undersøkinga av konkurransen i bankmarknaden. Tilsynet peiker på at finansstyresmaktene i for liten grad har vektlagt konkurransemessige omsyn ved utforming og innføring av det nye kapitalkravregelverket til bankane. Krava auka relativt mykje over ein forholdsvis kort periode, og tilsynet er tydeleg på at norske kapitalkravreglar bør harmoniserast med regelverket i EU. I fråvær av harmonisering inngår òg SMB-rabatten som Noreg nekta å innføra. Tvert imot vel regjeringa å gå i konflikt med EU og bruka ressursar og goodwill som burde ha vore brukte på det motsette: å betra rammevilkåra for norsk næringsliv. Det er som kjent små og mellomstore bedrifter som primært vert ramma av svekt utanlandsk kapasitet og strengare risikovurderingar.

Så eg vonar derfor at næringsministeren – i desse omstillingstider – er villig til å revurdere dette standpunktet og gjera sitt for at regjeringa bruker alle gode krefter på å styrkja verdiskapinga.

Statsråd Monica Mæland [11:00:24]: Hovedspørsmålet hører det til finansministeren å svare på, men la meg være tydelig på at vår hovedtilnærming er å harmonisere vårt regelverk med EU på alle de områder vi kan, rett og slett fordi det er en styrke for vårt næringsliv.

Så er mitt ansvar konkurransepolitikk. Jeg er kjent med den rapporten Konkurransetilsynet har laget, med de bekymringene de har for bankmarkedet og for at man har en varsling knyttet til rentepolitikk som gjør at publikum i for liten grad har de opplysningene de skal ha, og at vi har den

konkurransen vi skal ha. Det er en rapport som jeg skal følge opp, men da i godt samarbeid med bl.a. finansministeren.

Presidenten: Else-May Botten – til oppfølgingsspørsmål.

Else-May Botten (A) [11:01:20]: Jeg vil starte med å minne statsråden på at da vi satt i regjering fra 2005 til 2013, ble det etablert 350 nye arbeidsplasser i Norge. Hvor mange har det blitt etter at statsråden tok over? Det kunne vært interessant å spørre om.

Det er ikke så lenge siden jeg var på bedriftsbesøk i den maritime klynga på Sunnmøre, og vi var også sammen på årskonferansen til Rederiforbundet denne uken. Situasjonen er krevende for den næringen, og pilene går nedover. Det betyr at permitteringsregelverket må reverseres raskt, men det er også tydelige signaler fra den næringen om at man må ha en grønn omstilling.

Statsråden har meldt at det skal komme en maritim strategi før sommeren, og da er det utrolig viktig å følge opp dette med at vi skal ha fokus på grønn vekst. Stortinget har vedtatt at vi skal ha en vrakpantordning, og det er det jo ansvaret til denne statsråden å følge opp. Så mitt spørsmål er: Hva kommer av tyngde i den politikken som den strategien har? Blir det konkretisert politikk ut av det?

Statsråd Monica Mæland [11:02:28]: Først: Det er selvfølgelig interessant å telle antall arbeidsplasser under den forrige regjeringen, men det som er mer interessant, er at antall gründere, antallet nyetablerere, er mye lavere og har blitt lavere fra 2005 og fram til nå. Det er et problem, og det er en utfordring vi har tatt på alvor, og som vi tar på alvor. Det har altså vært slik at Norge går i feil retning og i en annen retning enn andre OECD-land.

Når det gjelder maritim politikk, er det slik at regjeringen i Sundvolden-erklæringen var veldig tydelig på at vi, for det første, skulle se på fartsområdebegrensningene i NIS, og for det andre lovfeste nettolønnsordningen. Dette var altså en ny satsing på en maritim politikk som kom med denne regjeringen. Vi iverksatte begge deler, og vi iverksatte også arbeidet med en maritim strategi, som jo ikke – slik det kan høres ut på representanten – skal være noen krisepakke vi kommer med denne våren. Det er et langsiktig, grundig arbeid som vi har jobbet med gjennom hele fjoråret, som vil bli levert som planlagt denne våren, og som skal legge til rette for at en næring som har hundre års historie, skal kunne leve og være verdensledende i de neste hundre.

Geir Pollestad (Sp) [11:03:45]: Da næringskomiteen var på komitéreise i Stryn, møtte vi gründerne bak Moods of Norway. Grunnlaget for selskapet var en vill idé og en liten bevilgning fra Innovasjon Norge i Sogn og Fjordane. Innovasjon Norges lokale representant, som komiteen også møtte, sa at denne bevilgningen ble gitt fordi han så at det var noe bak øynene på disse karene, ikke nødvendigvis fordi han syntes ideen var så god. En av gründerne bak Moods of Norway har sagt at det var

kun bestemora og Innovasjon Norge som hadde trua på dem.

Nå vet vi at regjeringen holder på med en omlegging og sentralisering av Innovasjon Norge, bindingen til fylkesleddet blir rykket vekk, og da er mitt spørsmål: Må gründere i distriktene i framtida kun stole på bestemor?

Statsråd Monica Mæland [11:04:43]: Det er fristende å si noe om bestemor, bestemødre er kloke personer, men jeg vil ikke nøle med å si at Innovasjon Norge er vårt, altså statens, aller viktigste redskap for å få fram flere gründere, få mer innovasjon og flere vekstkraftige bedrifter. Derfor er ikke regjeringen i gang med en sentralisering av Innovasjon Norge. Den regionale forankringen, den regionale kunnskapen og målene med Innovasjon Norge opprettholdes.

Men jeg har lyst til å minne representanten om at Innovasjon Norge er altså et selskap med 22 eiere, med 22 hjemmekontorer og 36 utekontorer, som får over 40 tildelegingsbrev, som har over 130 styremedlemmer og 16 styrever. Det forteller meg at denne organisasjonen trenger handlingsrom til å kunne gjøre mer av det den er god på, nemlig gi råd til gründere, som med gründerne av Moods of Norway, og bruke mindre tid på byråkrati og styrebehandling. Det gjør at de lokale styrene i dag blir å regne som filialer, mens viktige beslutninger tas sentralt.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Karin Andersen (SV) [11:05:59]: Mitt spørsmål går til arbeidsministeren.

Jeg tror at både arbeidsministeren og jeg har vært på ganske mange arbeidsplasser der det er varig tilrettelagt arbeid, og maken til arbeidsglede skal man vel lete lenge etter. Så dette er umistelige arbeidsplasser, og det produseres utrolig mange gode tjenester og produkter der.

FN-konvensjonen om rettigheter for mennesker med funksjonsnedsettelse slår fast at dette er mennesker med de samme rettighetene til arbeid som alle andre, og det har også ministeren slått fast i Stortinget, at det skal ligge til grunn for den nye politikken som vi fører framover. Det er jeg veldig glad for, for dette trenger vi mer av og ikke mindre av.

Da det var en interpellasjonsdebatt om dette temaet i Stortinget i november 2014, viste også statsråd Ericsson til at det var gjort undersøkelser av Norges Handelshøyskole med hensyn til hva som var mest samfunnsøkonomisk lønnsomt når det gjaldt dagtilbud, aktivitet og varig tilrettelagt arbeid, enten i vanlige bedrifter eller i skjermede bedrifter. Der sa statsråden til Stortinget at det kom klart fram at det er mest samfunnsøkonomisk lønnsomt at satsingen er knyttet opp mot varig tilrettelagt arbeid, altså inn mot arbeidslivet, og at det er viktig å ivareta tiltaksnivået på dette.

Da spør jeg ministeren nå om han er enig med SV i at varig tilrettelagt arbeid ikke er sysselsetting og aktivitet, men at det er en del av arbeidsmarkedspolitikken, og at det er ordentlig arbeid. Kan arbeidsministeren bekrefte at varig tilrettelagt arbeid ikke er en form for sysselsetting, men arbeid, at det er mer lønnsomt enn dagtilbud, og at ar-

beid til mennesker som trenger slik tilrettelegging, også må være en del av den statlige arbeidsmarkedspolitikken?

Statsråd Robert Eriksson [11:08:09]: Jeg er helt enig med representanten Andersen i at den arbeidsglede, den motivasjon og den innsats som gjøres rundt omkring – jeg tror jeg kan si – på alle VTA-bedrifter, er fenomenal, og det gir inspirasjon å se på.

Jeg kan bekrefte at den undersøkelsen fra Norges Handelshøyskole viser at det er mer samfunnsøkonomisk lønnsomt med VTA-plasser enn dagsenterplasser i kommunen.

Jeg kan også bekrefte, som denne regjeringen har lagt opp til, at nivået på tiltaksplasser knyttet til VTA, er på et høyt nivå og på det nivået som har eksistert over tid, med en liten økning egentlig hvert år, bortsett fra det siste året, som jeg også var inne på i den interpellasjonsdebatten i november 2014.

Så stiller representanten et spørsmål om jeg kan bekrefte at VTA skal være en del av det statlige arbeidsmarkedet. I dag er jo VTA delt mellom det statlige og det kommunale, det er altså delvis et kommunalt ansvar, og det er også litt statlig.

Jeg tror det vil være viktig å se på det at en del mennesker kanskje vil trenge å ikke bli innlåst i en VTA-virksomhet, men også få muligheten til å gå videre inn mot ordinært arbeid. Vi bør bli flinkere til å klare å få glidninger fra VTA over mot ordinært arbeid i de tilfellene en har forutsetning for det.

Jeg tror, som det også står i oppgavemeldingen, som kommunalministeren har lagt fram, at det kan være klokt å vurdere nærmere det å samle ansvaret på ett sted. Det kan være et alternativ å plassere det hos gode og robuste kommuner. Det er noe som regjeringen skal vurdere videre fremover.

Karin Andersen (SV) [11:10:18]: Mitt oppfølgings-spørsmål går til kommunalminister Sanner. For det er nettopp oppgavemeldingen som har skapt stor uro om det varig tilrettelagte arbeidet, ikke bare i SV, men i organisasjonene for mennesker med funksjonsnedsettelse, som er massivt imot en slik overføring til kommunene, og også i de VTA-bedriftene som til dels eies av kommunene, men som også f.eks. eies av Blindeforbundet. Så hvor det skal bli av de bedriftene i denne reformen, er det vanskelig å se.

Men det alvorligste er ordbruken man har i denne oppgavemeldingen, for der snakkes det ikke som om arbeidet til mennesker med så store funksjonsnedsettelse som dette gjelder, er arbeid, men det snakkes om sysselsetting, det snakkes om aktivitet, og det snakkes sågar om at det er mest hensiktsmessig for disse menneskene at det ses som en del av det totale tjeneste- og velferdstilbudet. Fjerner man ...

Statsråd Jan Tore Sanner [11:11:25]: Nå oppfattet jeg ikke hva som var spørsmålet ...

Karin Andersen (SV) [11:11:30]: Jeg kom ikke så langt, dessverre.

Statsråd Jan Tore Sanner [11:11:35]: Men det jeg kan si, er at det er ingen grunn til den uro som representanten Andersen eller andre har. Det er nemlig slik som arbeids- og sosialministeren understreket, at i dag er ansvaret delt mellom stat og kommune. Det ser vi også på en del andre områder, at ansvaret er delt mellom stat og kommune.

Vi tror ikke at det er hensiktsmessig at man skal ha den delingen for fremtiden. Det er grunnen til at vi ser på om en overføring til kommunene kan gi dem som bruker de varig tilrettelagte arbeidsplassene, bedre tilbud. Det er det som er førende bak hele oppgaveoverføringen. Det handler om å se hva som kan gi et bedre tilbud til dem som bruker disse tjenestene. Veldig mange av dem som bruker varig tilrettelagte arbeidsplasser, bruker også andre kommunale tjenester, og det gjør at man samlet sett kan gi dem et bedre tilbud.

Presidenten: Kirsti Bergstø – til oppfølgings-spørsmål.

Kirsti Bergstø (SV) [11:12:45]: Mitt spørsmål går til arbeidsministeren.

SV mener det er viktig å ikke overføre VTA-plassene til kommunene, for det handler om å sikre likeverdige arbeidsmarkedstiltak for sårbare grupper, og det handler om å unngå usikkerhet rundt finansiering. Men vi mener også, i likhet med statsråd Eriksson, at varig tilrettelagt arbeid foregår i viktige bedrifter, som produserer nødvendige ting og produkter, og som utfører nødvendige oppgaver.

Nå ser vi at Norsk Forbund for Utviklingshemmede, NFU, har sendt et brev til Likestillings- og diskrimineringsombudet der de kaller forslaget om å overføre VTA til kommunene diskriminerende. De frykter også at dette skal uttrykke en diskriminerende vurdering av arbeidsinnsatsen til mennesker med utviklingshemming. Jeg lurer på hva som er statsrådets kommentar til det.

Statsråd Robert Eriksson [11:13:46]: Når det gjelder det brevet, registrerer jeg synspunktet som kommer fra Norsk Forbund for Utviklingshemmede. Jeg er opptatt av, som også kommunal- og moderniseringsministeren var inne på, at dette handler om folk. Det handler om folk som bor i en kommune, folk som trenger ulike tjenester: Hvordan skal vi legge til rette for at man får bedre velferdstjenester der folk bor? Jeg er glad for å tilhøre en regjering som så tydelig – uten at man har konkludert – sier at det er noe vi skal gå igjennom, som vi skal vurdere nøye, for å se hva som er mest hensiktsmessig. Jeg tror ikke de menneskene er så veldig opptatt av hvem som eier. Jeg tror de er mest opptatt av hvilke tilbud, hvilken oppfølging og hvilke tjenester de får i sin hverdag, og hvilken trygghet de har rundt disse tjenestene. Det er det denne regjeringen er opptatt av å levere på.

Presidenten: Dag Terje Andersen – til oppfølgings-spørsmål.

Dag Terje Andersen (A) [11:14:58]: Da Stortinget for ikke lang tid siden diskuterte arbeidslivsmeldinga, var det

ingen signaler fra noen av de politiske partiene på Stortinget om noe ønske om at varig tilrettelagt arbeid skulle overføres til kommunal sektor.

Vi har i likhet med andre fått mange henvendelser fra folk som blir skremt opp av om de kan miste mulighetene til den viktige aktiviteten, det viktige arbeidet som det er, og som jeg synes statsråden godt beskriver gleden ved å oppleve – gleden som mange har i varig tilrettelagt arbeid.

Det samme gjelder for så vidt forslaget om at hjelpemidler skal overføres til kommunene, noe som ikke har noen lokalpolitisk vurdering som grunnlag for ytelsen, men som rett og slett er en overføring av utgifter til kommunene. Jeg synes statsråden selv ga en god begrunnelse for hvorfor VTA fremdeles bør være statlig, når han sier at en større del bør ses som en del av overgangen til ordinært arbeid. Ja, da bør man i hvert fall definere det som en del av arbeidsmarkedspolitikken.

Statsråd Robert Eriksson [11:16:06]: Det er en samlet arbeidsmarkedspolitikk. Men man må også lese det som står i oppgavemeldingen om at deler av VTA kan være egnet, og det mener jeg. Det bør utredes og ses nærmere på og overføres til kommunene, nettopp for å sørge for, som jeg var inne på i mitt forrige svar, å gi et best mulig helhetstilbud til de menneskene som bor der de bor.

Det samme gjelder hjelpemidler. I dag ser vi at det er for få hjelpemidler, og at det er veldig fragmentert – noe tilhører staten, noe tilhører kommunene. Vi blir stadig eldre i dette landet, og det er et gode, men det betyr også at det frem mot 2025 vil være 25 pst. flere som trenger hjelpemidler. Hvordan skal vi da legge til rette for en helhetlig hjelpemiddelpolitikk, en helhetlig tilrettelegging der folk bor, så de kan klare seg best mulig og lengst mulig i sin hverdag? Det er en viktig debatt som vi bør ta, og det er en viktig målsetting for denne regjeringen å legge til rette for best mulige løsninger for at folk kan bo hjemme lengst mulig.

Presidenten: Geir Toskedal – til oppfølgingsspørsmål.

Geir S. Toskedal (KrF) [11:17:19]: Det gjelder fortsatt rettigheter for funksjonshemmede i arbeidsmarkedet. De er spesielt avhengige av å oppleve trygghet i sin situasjon. Ministeren deltok ved framleggingen av kommune-reformen, og det arbeidsområdet vil være veldig sentralt i den reformen. Det er mange funksjonshemmede som nå er spent på dette med utstyr som de trenger – rullestol osv. – der det ser ut for at reformen kan innebære en flytting av ansvar, og at det kan bli nye folk å forholde seg til. Det skaper en viss utrygghet, for de har en krevende livssituasjon. Dette kom fram under høringen. Vi er jo klar over at politisk er det mulig å gjøre ganske mye, men hva som er lurt, må nå stå i fokus.

Spørsmålet mitt er: Vil regjeringen tillegge synspunktene til disse organisasjonene betydelig vekt i det videre arbeidet?

Statsråd Robert Eriksson [11:18:25]: I likhet med min gode kollega kommunal- og moderniseringsministe-

ren – tidligere i dag – er jeg opptatt av både å lytte til og å være lydhør for alle gode forslag. Hvis det er sånn at de forslagene som måtte komme, er gode, er denne regjeringen villig til å lytte til dem. Men igjen: Det aller viktigste er tross alt å sørge for at vi gir best mulige løsninger, som er mest mulig effektive, ut fra behovet brukeren til enhver tid har. Jeg tror ikke det er brukere som er veldig opptatt av hvem som leverer hva, de er opptatt av at de får levert det de har krav på, det de har behov for, til den tiden de trenger det.

Jeg er enig i at funksjonshemmede trenger trygghet for arbeidslivet. Derfor viderefører vi jobbstrategien, derfor har vi kommet med et nytt inkluderingstilskudd i den proposisjonen som vi la frem før jul, og derfor har vi bedre oppfølgingsavtaler og tilretteleggingsordninger nettopp for at de skal kunne fungere bedre i det ordinære arbeidslivet.

Presidenten: Per Olaf Lundteigen – til siste oppfølgingsspørsmål.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [11:19:41]: Varig tilrettelagt arbeid er det i stor grad vekst- og attføringsbedriftene som står for. Det er kommunale eller interkommunale bedrifter i stor grad, så det er ikke det som er spørsmålsstillinga her. Det er spørsmål om hvem som skal finansiere det. Skal det være staten, eller skal det være kommunene? Siden dette er en oppgavemelding som ikke er spikret, vil jeg be regjeringa lytte til tidligere statsråd Victor Norman, som er leder for bedriftene, og som sterkt tilrår at en behandler disse menneskene på samme måte som andre med nedsatt arbeidsevne, nemlig gjennom en statlig finansiering. Det kan ikke være slik at dette er spikret. En må se på helheten. Det fungerer meget godt sånn som det er, og det er i dag et statlig hovedfinansieringsansvar på en sektor som står overfor store utfordringer. Regjeringa har ennå ikke fått fordelt de 200 nye VTA-plassene. Det er en skam når vi vet at det er så stor kø. Bare i Buskerud er det 54 som står i kø.

Statsråd Robert Eriksson [11:20:43]: Regjeringen har lagt frem, som tidligere sagt, oppgavefordelingsmeldingen. Vi lytter. Vi har trukket opp en retning, og vi har trukket opp en kurs når det gjelder VTA. Så mener jeg det er viktig å se på hvordan vi kan få et best mulig tilbud. En del av det kan vurderes overført til kommunene, som det står i den meldingen.

Det betyr at Stortinget er invitert til å bli med og diskutere dette. Stortinget er invitert, og den meldingen ligger til behandling i Stortinget. Stortinget kan være med, ha synspunkter og trekke opp retningen for det. Men jeg håper samtidig at Stortinget også er svært opptatt ikke nødvendigvis av hvem som eier, men av hvordan vi videreutvikler det tjenestetilbudet, et mer helhetlig tjenestetilbud. Da mener jeg ærlig og oppriktig at kommunene kan være en god aktør for å få til gode, helhetlige løsninger, og det kan være fornuftig å flytte deler av det over til kommunene.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Dag Terje Andersen (A) [11:22:03]: Forrige tirsdag hadde vi for første gang her i salen en initiativdebatt, der Stortinget, etter forslag fra Arbeiderpartiet og etter ønske fra en enstemmig arbeids- og sosialkomité, diskuterte oppfølgingen av uføreforhøret. Jeg synes det er bra at første gangen den muligheten ble benyttet, var det i en sak der bakgrunnen er at et samlet storting står bak et vedtak som betyr mye for mange i Norge. Jeg synes også det er bra at det var bred enighet fra alle partiene i komiteen og fra Kristelig Folkeparti, som ikke sitter i komiteen, om at det er grunn til å ta på alvor alle de henvendelsene vi får fra bekymrede uføretrygdede som opplever å få mindre å leve for enn før. Mens komiteens medlemmer understreket ønsket om å følge reformen nøye for å avdekke eventuelt utilsiktede utslag av reformen, var statsråd Eriksson mer opptatt av å framstille det som om det ikke var noe mer å snakke om.

For vår del ønsker vi å stå bak reformen, men vi vil forsikre oss om at eventuelt utilsiktede virkninger avdekkes og rettes opp. Kan statsråden love oss at han i forbindelse med arbeidet med revidert budsjett vil gå ytterligere inn i de mange eksempler som en rekke enkeltmennesker og organisasjoner ber oss om å gå inn i, og ta på alvor den bekymringen mange nå føler?

Statsråd Robert Eriksson [11:23:46]: Jeg er enig med representanten Andersen i, som jeg også sa fra talerstolen i initiativdebatten, at folks hverdag skal man ta på alvor. Jeg skjønner at det er mange uføretrygdede som er både frustrerte og spørrende når de ser at de taper penger på den nye uføreforhøret. Folk lever av de kronene man har i lomma. Derfor har jeg og regjeringen vært tydelige på at vi skal følge levekårsutviklingen i forhold til uføreforhøret. Derfor er jeg glad for og stolt over at vi faktisk fikk på plass en overgangsordning som gjorde at 30 000 færre fikk betydelig økte skatter fra den ene dagen til den andre, på kort tid.

Vi skal følge de utilsiktede virkningene om det kommer nye utilsiktede virkninger, men per dags dato kjenner jeg ikke til noen utilsiktede virkninger som vi ikke var klar over da vi behandlet reformen i 2011.

Dag Terje Andersen (A) [11:25:01]: Jeg har inntrykk av at mitt og et samlet stortings ønske er at en nettopp derfor går inn og undersøker de utilsiktede virkningene. Mens vi tidligere baserte oss på anslag fra Nav – og det er det vi må gjøre – som viste at noen kom til å tape, viser nå anslagene fra skatteetaten at 127 000 kommer til å tape på reformen.

Da vi diskuterte dette i Stortinget, var det bred enighet om at en bør gå inn i disse enkelthetene fordi det kartet vi nå baserer oss på, og som statsråden refererer til, hviler på anslag på virkninger. Men nå begynner vi faktisk å få inn reelle virkninger fra reelle mennesker, som har reell frykt for at de kommer dårligere ut enn det vi også trodde de skulle gjøre da reformen ble enstemmig vedtatt i Stortinget.

Når vi så vet at statsråden i tillegg, for den samme gruppa, har foreslått betydelig kutt i barnetillegg – heldig-

vis ikke alt vedtatt i Stortinget – og at det er foreslått kutt i hjelpemidler og tilretteleggingstilskudd for den samme gruppa, er det mange uføre som i sum nå føler en utrygghet som jeg er bekymret for. Derfor gjentar jeg spørsmålet: Kan statsråden tenke seg å følge opp med ytterligere kunnskap i forbindelse med revidert budsjett?

Statsråd Robert Eriksson [11:26:42]: Som jeg også sa i initiativdebatten, kan vi komme med en omtale i revidert budsjett, bl.a. om noe i det siste ordskiftet jeg hadde med representanten Andersen i initiativdebatten, som jeg synes er et godt innspill: Hvordan slår det ut i forhold til bonusordninger for VTA? De aller fleste kommer bedre ut, men det er viktig å gå nærmere til verks, se grundigere på dette og gjerne lage en omtale i revidert budsjett, som jeg også sa i den debatten.

Det skyldes også de skattemessige omleggingene. Det var også kjent for representanten Andersen da regjeringen fra hans eget parti la frem uføreforhøret i Stortinget. Til og med finansminister Sigbjørn Johnsen sa allerede om tjenestepensjonsordningene at enkelte kunne tape opp mot 10 000 kr på grunn av omleggingen av det skattemessige. Det har denne regjeringen tatt inn over seg. Derfor har vi laget en overgangsordning. Jeg registrerer at forrige regjering ikke hadde en sånn overgangsordning, men var kjent med problemet.

Presidenten: Det blir gitt anledning til oppfølgings-spørsmål – først Anette Trettebergstuen.

Anette Trettebergstuen (A) [11:27:54]: Selv om statsråden vektlegger uføreforhøret, er det slik at veldig mange uføre i dag opplever kutt som ikke har noe med reformen å gjøre, som f.eks. kutt i bilordningen eller manglende prisjustering av hjelpetønad og grunnstønad.

I tillegg er mange bekymret for at de fra neste år, med regjeringens forslag, får mindre barnetillegg. Det hadde heller ingen ting med uføreforhøret å gjøre, men noe Kristelig Folkeparti, Venstre, Fremskrittspartiet og Høyre valgte å gjøre i budsjettet. Heldigvis fikk Kristelig Folkeparti og Venstre moderert det kuttet som statsrådets parti, Fremskrittspartiet, og Høyre opprinnelig foreslo i forbindelse med budsjettbehandlingen – et kutt som var grovt, som ville ført til at mange tusen uføre med barn ville fått mindre å leve for, og som sannsynligvis ville skapt mer barnefattigdom.

Angrer statsråden på at han foreslo så grove kutt i barnetillegget og skapte stor frykt og usikkerhet rundt situasjonen til mange uføre, eller ville statsråden foreslått det samme kuttet igjen?

Statsråd Robert Eriksson [11:28:56]: Statsråden angrer ikke på de forslag han har lagt frem på vegne av regjeringen, og han forholder seg til de vedtak som Stortinget fattet.

Så har jeg lyst til å svare på det representanten Trettebergstuen er inne på når det gjelder bilordningen. For de som er i arbeid og utdanning, er det den samme bilordningen som gjelder i dag som under den forrige regjeringen.

I motsetning til den forrige regjering har vi styrket bilordningen for familier med sterkt funksjonshemmede unger. Den forrige regjeringen ga disse familiene en tilhenger til å ha rullestol og sånt i. Vi sier nei til tilhenger, ja til bil. Jeg er glad, jeg, for at denne regjeringen tetter hull i det sosiale sikkerhetsnettet, og at vi har fått en bedre bilordning for de familiene som så sårt trenger det, som har sterkt funksjonshemmede unger, og at vi samtidig ivaretar den gode bilordningen for dem som er i arbeid og utdanning.

Presidenten: Kirsti Bergstø – til oppfølgingsspørsmål.

Kirsti Bergstø (SV) [11:30:04]: En forskjell på regjeringspartiene og SV er at vi mener at de aller fleste tapene folk har fått som følge av uførereformen, er utilsiktet. Det var ikke intensjonen med reformen, og konsekvensene er etter vårt syn i strid med forutsetningene som Stortinget ga i 2011. Under behandlingen av uførereformen i 2011 skrev daværende stortingsrepresentant Eriksson i sitt partis merknad at

«endringer i skatteregler ikke må ramme løpende ytelses og effekten for den uføretrygdede må bli den samme».

Jeg er veldig enig med stortingsrepresentant Robert Eriksson i 2011. Hva er det som gjør at endringen i oppfatning har skjedd siden 2011? Hva er det som har endret seg i statsråd Erikssons syn i denne saken siden 2011?

Statsråd Robert Eriksson [11:31:02]: Det er ingenting som har endret seg i mitt syn på saken. Det var en knakende god merknad representanten refererte, og som var hele grunnlaget for at man la på plass en overgangsordning – nettopp fordi man så de utfordringene, det problemet, allerede i 2011.

Jeg registrerer at det var en godt belyst problemstilling – som representanten Bergstøes parti ikke tok inn over seg. De støttet ikke den merknaden, og de ville ikke ha noen overgangsordning, selv om det var godt kjent at man skattemessig ville komme dårligere ut av det.

For dem som skattemessig kommer dårligere ut av det: Vi skal følge levekårsutviklingen, og vi skal komme med målrettede tiltak for dem som måtte bli rammet, spesielt barn. Men jeg vil også minne om at de som har de minste ytelsene, er de som nå kommer bedre ut. Det synes jeg er en god sosialpolitikk. Det er god sosialpolitikk å heve uføretrygden, gi mer uføretrygd til dem som hadde minst fra før, og samtidig (presidenten klubber) legge til rette for målrettede tiltak for dem som da måtte ... (presidenten klubber igjen).

Presidenten: Presidenten vil tillate ett hovedspørsmål til, fra representanten Rasmus Hansson, men må reservere seg mot oppfølgingsspørsmål.

Rasmus Hansson (MDG) [11:32:21]: Spørsmålet går til næringsministeren og lyder:

Statseid kullproduksjon på Svalbard har lenge vært en anakronisme både i norsk oljepolitisk og i klimapolitisk

perspektiv. Selve kronargumentet for norsk olje- og gassproduksjon er jo at det skal redde Europa fra det kullet som staten eksporterer til Europa fra Svalbard. Samtidig er kullvirksomheten den minst framtidsrettede virksomheten vi har på Svalbard. I går vedtok Stortinget, heldigvis, å be regjeringen komme med en plan for en bærekraftig og fornybart rettet politikk på Svalbard – i svalbardmeldingen som kommer. Samtidig vet vi altså at kullvirksomheten nå går med underskudd. Det er synd for selskapet, men bra for verden at kullprisene faller.

Selskapet har altså bedt om 450 mill. kr i lån for å sikre driften videre. Spørsmålet til næringsministeren er om regjeringen vurderer å gi et lån som i praksis er en subsidie av ulønnsom kullvirksomhet, og hva som vil være tidsperspektivet for en eventuell slik politikk – som Arbeiderpartiet har gått inn for og sier ikke har noe som helst med klimapolitikk å gjøre, men som kanskje regjeringen har et mer konsistent forhold til.

Statsråd Monica Mæland [11:33:50]: Når det gjelder det store spørsmålet om hva som er fremtiden knyttet til kullvirksomhet på Svalbard, vil det bli avklart i svalbardmeldingen som er varslet, og som justisministeren har svart for. Jeg forholder meg til det vedtaket som foreligger – det står et stort flertall i Stortinget bak – nemlig at det skal drives kullvirksomhet på Svalbard fram til 2022.

Det er slik at vi har mottatt en søknad fra Store Norske Spitsbergen Kulkompani om et lån pålydende 450 mill. kr. Den mottok vi i midten av januar. Saken er til behandling, den har hastverk, situasjonen i Store Norske er veldig alvorlig. Fra regjeringens side er vi opptatt av å løse den situasjonen og forsøke å finne løsninger som bidrar til at vi opprettholder bosetting og næringsvirksomhet på Svalbard. Det er veldig viktig for oss. Når det gjelder detaljene i saksbehandlingen, kan jeg naturligvis ikke gå inn på det.

Rasmus Hansson (MDG) [11:34:58]: Dersom regjeringen faktisk vurderer å gi 450 mill. kr i lån til et ulønnsomt kullselskap, må det ligge en eller annen vurdering av hva som er tidsperspektivet på den typen politikk. Spissformulert blir spørsmålet: Planlegger regjeringen å subsidiere norsk kullvirksomhet fram til 2022 hvis den fortsetter å være ulønnsom, eller har regjeringen gjort seg opp noen mening om hva som er tidsperspektivet for å holde liv i ulønnsom kullvirksomhet på Svalbard?

Hans Andreas Limi hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Monica Mæland [11:35:32]: Jeg ber om forståelse for at jeg rett og slett ikke kan kommentere enkeltheter i en sak som er til behandling i departementet. Men vårt formål er å opprettholde bolig- og næringsvirksomhet på Svalbard. Det er viktig for oss.

Presidenten: Dermed er den muntlige spørretimen omme.

Sak nr. 2 [11:35:52]

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten. Presidenten viser i den sammenheng til den elektroniske spørsmålslisten som er gjort tilgjengelig for representantene.

De foreslåtte endringene i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmålene 1 og 2, fra henholdsvis representantene Rigmor Aasrud og Sveinung Rotevatn til samferdselsministeren, utsettes til neste spørretime, da samferdselsministeren er bortreist.

Spørsmål 3, fra representanten Rasmus Hansson til klima- og miljøministeren, utsettes til neste spørretime, da klima- og miljøministeren er bortreist.

Spørsmål 1

Fra representanten Rigmor Aasrud til samferdselsministeren:

«NRK Brennpunkt hadde 24. mars en nedslående reportasje om drosjenæringen, der særlig kvinners utrygghet knyttet til det å bruke drosje ble framhevet. Det som skulle og burde være en sikker og trygg transport, viser seg å ikke være det for mange kvinner.

Hvilke tiltak ser statsråden for seg at han kan sette i verk for å gjøre drosjene sikre for brukerne?»

Spørsmål 2

Fra representanten Sveinung Rotevatn til samferdselsministeren:

«Prosjektet ferjefri E39 er eit viktig løft for heile Vestlandet, og samlar tverrpolitisk støtte. Ikkje minst i Sogn og Fjordane, der standarden på E39 er svært dårleg, er satsinga på opprusting av kyststamvegen svært viktig. Det har nylig kome fram at Statens vegvesen anslår at opprustinga av E39 vert mykje meir kostbar enn det som tidlegare er lagt til grunn.

Korleis vil statsråden sørge for at tempoet vert halde oppe i opprustinga av E39 gjennom Sogn og Fjordane?»

Spørsmål 3

Fra representanten Rasmus Hansson til klima- og miljøministeren:

«Artsdatabanken er regjeringens leverandør av objektive vurderinger av tilstanden for norske arter. 2. mars d.å. la Artsdatabanken fram foreløpige rødlistevurderinger der ulven vurderes å være kritisk truet av utryddelse i Norge, mens gaupa går fra sårbar til sterkt truet.

Har regjeringen en annen mening enn Artsdatabanken

om hvor store disse bestandene må være for å være livskraftige, eller vil statsråden iverksette en politikk som tar konsekvensene av denne informasjonen og øker bestandene av ulv og gaupe?»

Presidenten: Spørsmålene 1, 2 og 3 er utsatt til neste spørretime.

Det første spørsmålet som etter disse endringene tas opp til besvarelse, er spørsmål 4.

Spørsmål 4

Jan Böhler (A) [11:36:28]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til helse- og omsorgsministeren:

«På andre året sendes pasienter fra Groruddalen, som formelt har overfylte Ahus som lokalsykehus, til fire forskjellige sykehus. Det er en uholdbar situasjon, som svekker samarbeidet mellom lokale helsetjenester og sykehus. Det er bare gjenåpning av Aker som raskt kan gi området stor nok lokalsykehuskapasitet, noe byrådet og bystyret i Oslo også sier. Statsråden sa seg åpen for dette alt høsten 2013. Det trengs nå en overordnet beslutning for å koordinere Helse Sør-Øst og Oslo universitetssykehus og Ahus.

Hvordan vil statsråden avklare dette med Helse Sør-Øst?»

Statsråd Bent Høie [11:37:16]: Jeg er ikke enig i påstanden som representanten Böhler legger til grunn, nemlig at det er uholdbart at enkelte pasienter som i utgangspunktet har Akershus universitetssykehus som lokalsykehus, også kan bli sendt til andre sykehus. Jeg er imidlertid enig i at dette krever en god dialog mellom alle involverte, særlig når det gjelder oppfølging etter utskrivning fra sykehus.

Akershus universitetssykehus har fortsatt til tider et høyt pasientbelegg i de somatiske sengeområdene, særlig i vinterhalvåret. Avtalen med Diakonhjemmet om avlastning er et sånt tiltak, og det gjøres mer. Avtalen innebærer at ti pasienter i døgnet fra de ti bydelene i Oslo som tilhører Ahus' opptaksområde, kan få tilbud ved Diakonhjemmet sykehus. Årets avtale innebærer også at pasienter kan komme til oppfølgende kontroll ved Diakonhjemmet etter utskrivning. Dette vil kunne bedre pasientforløpet ved akuttinnleggelse. I tillegg avlastes Ahus av Sykehuset Innlandet Kongsvinger for enkelte pasientgrupper.

Helse Sør-Øst arbeider med å gå igjennom framtidige muligheter for optimalisering av drift, oppgaver og arbeidsdeling for spesialisthelsetjenesten i Oslo og Akershus. Resultatet av dette arbeidet skal legges fram i desember.

Oslo universitetssykehus holder på med en idéfaseplanlegging der de ser på behov for oppgradering av bygg og planer for nye bygg. Pasientforløp og kapasitet framover er med i dette arbeidet. Styret har nylig besluttet at arbeidet skal konsentreres om tre alternativer: nullalternativet, dvs. at dagens lokalisering videreføres, at virksomheten blir delt mellom Gaustad Sør og Ullevål, og at virksomheten delvis samles på Gaustad Sør. I tillegg skal en vurdere om det er behov for et nytt lokalsykehus sør eller øst i Oslo.

Styret vedtok 9. april at planen skal inneholde forslag om første byggetappe for de aktuelle alternativene, herunder en beskrivelse av virksomhetsinnhold for alle tre alternativer. De besluttet også at organiseringen av kreftområdet skal utredes spesielt.

Det foregår i dag en betydelig aktivitet på Aker sykehus, både for Oslo universitetssykehus, Sunnaas og Oslo kommune. Om lag 1 000 ansatte fra Oslo universitetssykehus har arbeidssted på Aker, bl.a. med poliklinisk virksomhet innen somatikk, dag- og døgnbehandling innen rehabilitering samt rusbehandling og kirurgi. Sykehuset har også akutt virksomhet innen karkirurgi og urologi. Hoveddelen av sykehusaktiviteten på Aker er imidlertid planlagt aktivitet. Hvilken virksomhet som er hensiktsmessig å ha på Aker framover, inngår i Oslo universitetssykehus' idéfasearbeid, som blir lagt fram for styret i desember 2015.

Som representanten er klar over, har jeg ingen prestisje knyttet til dette. Det må være det som er hensiktsmessig som må styre hvilke lokaliteter en bruker.

Jan Böhler (A) [11:40:17]: Jeg takker for svaret fra statsråden. Jeg er overrasket over at han ikke er enig i at det ikke er en god situasjon at man sendes hit og dit mellom fire sykehus når man skal inn på lokalsykehus fra disse områdene. Det skulle være en midlertidig løsning, det ble understreket den gangen det ble innført. Det er kommet langt utover det midlertidige når vi nå er på andre året.

Jeg vil gjerne følge opp med å spørre om hvordan statsråden ser på at Legeforeningen og Fagforbundet på siste styremøte, forrige torsdag, ved Oslo universitetssykehus la fram et forslag der de ba om en konkret utredning av lokalsykehus og muligheten for å ta i bruk Aker – hvor mye det ville koste, osv., – i tråd med hva bl.a. Oslos byråd og bystyre har sagt om behovet for det. Dette ble stemt ned av eiersiden.

Er statsråden enig i at det kunne være viktig og interessant å få en konkret utredning av hva dette ville koste, og hvordan denne løsningen ville kunne se ut?

Statsråd Bent Høie [11:41:22]: Det er forskjell på om en situasjon er god, og om en situasjon er uholdbar. Representanten Böhler sa i sitt opprinnelige spørsmål at situasjonen i dag er uholdbar. Det er jeg ikke enig i. Jeg mener også at den er blitt forbedret gjennom at pasientene som kommer på Diakonhjemmet, også kan få etterkontrollene sine der. Dette er selvfølgelig ikke noe en ønsker som en permanent situasjon, men at det er uholdbart, er jeg ikke enig i.

Styret ved Oslo universitetssykehus har vedtatt at de skal utrede behovet for et nytt lokalsykehus sør eller øst i Oslo. De skal i det arbeidet også selvfølgelig ta med seg en vurdering av de lokalitetene som allerede eksisterer, inkludert Aker sykehus. Det handler også om hvilken fase en nå er i. Nå skal en utvikle og utrede tre ulike hovedalternativer, og så vil en trekke nytte av konklusjonene på styremøtet i desember om hvilke av disse en går videre med.

Jan Böhler (A) [11:42:26]: Det er bra at statsråden sier at dette ikke er ønskelig som en permanent situasjon. Da har vi et felles utgangspunkt.

Det er en viktig forskjell når det gjelder det som Legeforeningen og Fagforbundet ønsket, og som ble stemt ned på styremøtet. De ville ha en konkret utredning, mens Oslo universitetssykehus i sine formuleringer skyver utredningen av lokalsykehuset mye mer foran seg. Hvis man ønsket å få et konkret arbeid i gang, ville det vært naturlig å stemme for det.

Det jeg vil spørre om, er om statsråden, som understreker at han ikke har prestisje, og som allerede høsten 2013 sa at han var åpen for bruk av Aker, vil bidra til en avklaring, for nå er det sånn at Oslo universitetssykehus sier at disse pasientene er overført til Ahus, mens Ahus sier at de ikke har ansvar for Aker, og Helse Sør-Øst bare har tatt opp ad hoc-løsninger. Ser statsråden behovet for å få en overordnet avklaring? Det er tre parter som ikke stokker beina i forhold til hverandre.

Statsråd Bent Høie [11:43:32]: Til det første: Oslo universitetssykehus er på lik linje med andre helseforetak pålagt et helt nøyaktig beskrevet system for utredning av den type utbygginger og fornyelser som de står overfor. Det er et etablert system, som ble etablert under forrige regjering, og som de er forpliktet til å følge. Det er et system som ikke innebærer at de kan ta snarveier underveis, og dermed starte f.eks. en konkret utredning av en del alternativer uten at de faktisk har sett dette i en helhetlig sammenheng. Det er også den prosessen som styret har lagt opp til. Det er viktig at en ser disse tingene i en helhetlig sammenheng, og ikke trekker konklusjoner som låser muligheten for styret til å vurdere dette helhetlig etter hvert.

Helse Sør-Øst har tatt det overordnede grepet som representanten etterlyser, og vil legge fram en egen sak om det i desember.

Spørsmål 5

Freddy de Ruiter (A) [11:44:46]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til helse- og omsorgsministeren:

«Gud planla at jeg skulle få denne nådegaven, dette åndelige talentet,» sier en kjent pastor fra Sørlandet. Den samme pastoren kan du ringe for 14 kr pr. minutt, for bl.a. å beskytte deg mot sykdommer som eksempelvis kreft, eller øke sjansen for å bli frisk hvis du er syk, samtidig som han forklarer at all sykdom skyldes «en invasjon av en fremmed, uønsket makt».

Hvordan kan statsråden sørge for at slike såkalte «helbredere» som utnytter og lurer mennesker i en sårbar situasjon, stoppes?»

Statsråd Bent Høie [11:45:24]: I lov om alternativ behandling av sykdom avveies ulike interesser – på den ene siden pasientens rett til selvbestemmelse og valgfrihet og på den andre siden pasientens krav på sikkerhet. I utgangspunktet kan enhver tilby alternativ behandling, men det er lovfestet flere viktige begrensninger.

Som hovedregel er det bare helsepersonell som kan utføre behandling som kan medføre alvorlig helserisiko, behandle allmennfarlige smittsomme sykdommer og be-

handle alvorlige sykdommer, herunder kreft. Overtredelse av loven kan politianmeldes og straffefølges. Statens helsetilsyn vil vurdere politianmeldelse dersom de blir kjent med mulige lovovertridelser, og er gitt adgang til å begjære påtale. Pasienten kan selv politianmelde dersom man mener det har funnet sted behandling i strid med loven.

Adgangen til markedsføring av alternativ behandling er presisert i en egen forskrift. I markedsføringen kan det ikke benyttes påstand om at en behandlingsform har virkning mot konkrete sykdommer eller lidelser eller på andre måter gir slikt inntrykk. Det kan heller ikke markedsføres behandlingsformer eller behandlinger av sykdommer som behandleren ikke har lov til å utøve eller behandle. Det er Forbrukerombudet som fører tilsyn med markedsføringen.

I lovens forarbeider er det lagt til grunn at alminnelig religiøs virksomhet, herunder forbønn for syke, faller utenfor lovens virkeområde. Religiøs virksomhet er aktiviteter som er forankret i en tro og ritualene knyttet til denne. Noen former for alternativ behandling kan også inneholde elementer av livssyn, verdensbilde eller religiøs tro, men likevel framstå som behandlinger i lovens forstand. For å vurdere om man står overfor alminnelig religiøs virksomhet eller behandlingsvirksomhet, må man bl.a. se på hva som er grunnlaget for handlingen, i hvilke sammenhenger handlingen finner sted, og om det dreier seg om profesjonell virksomhet, om det ytes vederlag, og i så fall vederlagets størrelse og form.

Det er ikke lovstridig i seg selv å gå i forbønn for medmennesker som er syke. Tvert imot, det er en del av det å utøve sin tro. Det å ta betalt for det, derimot, stiller jeg store spørsmål ved om er etisk riktig og i samsvar med den kristne tro.

Jeg ber om forståelse for at jeg ikke kan gå inn i den konkrete saken som representanten viser til. Det vesentlige for meg som helse- og omsorgsminister er at pasienten får god behandling og ikke forledes til å avstå fra tilbud som er dokumentert å kunne helbrede eller lindre sykdommen.

Freddy de Ruiten (A) [11:48:07]: Takk for et godt og utfyllende svar.

Statsråden er inne på flere viktige ting: markedsføring, den helsemessige siden og den religiøse siden. Jeg tror det hadde vært viktig at tilsynene hadde tatt en ny runde på dette. Jeg forstår det slik at det har vært tilsyn og runder på dette tidligere, og jeg tror det kanskje er på tide å ta en ny runde for å se om den typen virksomhet og annen type virksomhet i samme gate holder seg innenfor det som er lovens krav.

Kunne statsråden tenke seg å vurdere å spørre tilsynet om de vil ta en runde på nettopp denne typen virksomhet, for å se om de holder seg innenfor lovens krav?

Statsråd Bent Høie [11:48:57]: Når det gjelder Helse- tilsynets virksomhet, er vi tydelige på at det skal være en god armlengdes avstand mellom Helsetilsynets valg av prioriterte områder, som de fører tilsyn med, og den politiske ledelsen av Helse- og omsorgsdepartementet, nettopp for å hindre at tilsynene styres inn på områder som helse-

og omsorgsministeren eventuelt skulle hatt interesse av at det ble ført tilsyn med, men som ikke nødvendigvis er de områdene som innebærer høyest risiko. Derfor er det viktig at det er tilsynet selv som vurderer hvilke områder de skal ha tilsyn på.

Det er selvfølgelig mulig – for dem som føler seg støtt av dette – å klage på denne typen virksomhet.

Innenfor dette området er det også mange vanskelige avveininger – mellom religionsfrihet og den enkeltes mulighet til å velge det en selv tror på, og samtidig forventningen om at folk har en etisk ramme rundt sin virksomhet, som de velger selv.

Freddy de Ruiten (A) [11:50:03]: Grunnen til at jeg stiller dette spørsmålet, er et leserinnlegg den 24. mars i Dagbladet fra legen Preben Aavitsland, hvor han tar for seg en del av disse problemstillingene. Jeg har sett mer på problemstillingene i dagene etterpå og ser at markedsføringen er såpass aggressiv at en f.eks. sier at en kan kurere kreft. En sier også at legevitenenskapen ikke har tilført kreftforskningen og kreftbehandlingen noe de siste 60 årene. Det er ganske alvorlige påstander noen av disse helbrederne kommer med.

Så jeg tenker at bare det at vi tar opp denne saken her i dag, og at vi fokuserer på den, kanskje er med på å bidra til at tilsynsmyndighetene fatter interesse for dette. Det er klart at hvis alvorlig syke mennesker tyr til denne typen behandling i stedet for å få profesjonell oppfølging, er det alvorlig. Så takk for gode og utfyllende svar.

Statsråd Bent Høie [11:51:03]: Jeg er helt enig i det. Noe av det som markedsføres og tilbys, kan sannsynligvis rammes av både markedsføringsloven og eventuelt lov om alternativ behandling. Da er det mulig for ulike offentlige instanser å gripe inn. Det er også mulig for dem som opplever at de har blitt lurt i denne typen sammenheng, å politianmelde eller klage på det tilbudet som er gitt.

Jeg synes at dette er et fryktelig vanskelig område, for det er et område hvor vi ofte har en diskusjon om vi skal regulere mer og tydeligere og prøve å få et større skille mellom seriøse og useriøse aktører. Men utfordringen med det er at vi da ofte vil gi inntrykk av at vi setter et offentlig godkjenningstempel på noe som ikke har en dokumentert effekt. Det fører oss fort opp i et nytt dilemma. Men det er et vanskelig og omfattende tema, og jeg vil takke spørsmålsstilleren for at han tok opp dette.

Spørsmål 6

Ketil Kjenseth (V) [11:52:16]: «Per 31. desember 2013 var det 1 275 dialysepasienter i Norge. Godt over halvparten av disse er kroniske dialysepasienter. De siste 10 årene har antall dialysepasienter økt med 43 prosent. Det er i dag ikke noe organisert ferietilbud for dialysepasienter, hverken i Norge eller utenlands.

Ser statsråden behov for et ferietilbud for dialysepasienter i Norge, og hvordan kan staten i så fall bidra til å realisere et slikt tilbud?»

Statsråd Bent Høie [11:52:50]: Dialysepasienter har mulighet til å få behandling ved flere sykehus i Norge innen ordningen fritt sykehusvalg. Norske pasienter har muligheten til å få helsehjelp innen EU/EØS-området under visse forutsetninger og vilkår. Dette følger bl.a. av forskrift om stønad til helsetjenester mottatt i andre EØS-land.

Pasienten har rett til å få dekket utgifter til helsehjelp i andre EØS-land såfremt helsehjelpen tilsvarer den hjelpen pasienten ville fått i Norge. Pasienten må selv legge ut for helsehjelpen og søke om refusjon fra HELFO i etterkant. Refusjon kan innvilges med inntil det samme beløpet som tilsvarende helsehjelp ville belastet det offentlige med i Norge, men aldri mer enn pasientens faktiske utgifter.

Pasienter som har rett til nødvendig helsehjelp etter pasient- og brukerrettighetsloven § 2-1 b andre ledd, kan søke HELFO om et forhåndstilsagn. Dette innebærer at pasienten på forhånd kan få avklart om helsehjelpen er refusjonsberettiget, og hva som er det høyeste beløpet vedkommende vil kunne få refundert. Hensikten er å redusere den økonomiske risikoen for pasienter som ønsker å motta særlig kostnadskrevenne behandlinger i andre EØS-land. Det er frivillig å søke om forhåndstilsagn, og det er ingen forutsetning for refusjon at pasienten har fått et forhåndstilsagn.

Videre har personer som er omfattet av trygdelovgivningen i ett EØS-land, rett til helsehjelpstjenester som blir nødvendig under midlertidig opphold i et annet EØS-land, f.eks. i forbindelse med feriereiser. Det er ikke bare behandling av akutt sykdom som oppstår under oppholdet som er omfattet av ordningen. Ordningen dekker også løpende behandlinger som relaterer seg til en allerede konstatert kronisk sykdom, som f.eks. dialyse ved kronisk nyresvikt. Av praktiske grunner må pasienten og den utenlandske behandlingsinstitusjonen ha inngått en avtale om denne type behandlinger på forhånd. Utgifter til behandling skal dekkes av bostedslandets myndigheter, dvs. av HELFO. Pasienten må dokumentere retten til helsehjelpstjenester overfor behandlingsinstitusjonen ved å framvise europeisk helsetrygdkort.

Det stemmer at det ikke er egne ferieordninger spesielt for norske dialysepasienter, men ordningen som jeg nå har beskrevet, sikrer en mulighet for å kombinere en planlagt reise med planlagt behandling også for pasienter som er avhengig av dialysebehandling i spesialisthelsetjenesten.

Ketil Kjenseth (V) [11:55:16]: Takk for svaret.

Dialyse er en livsnødvendig behandling for mennesker med total nyresvikt. Livet deres er helt avhengig av tilgang og nærhet til en dialysemaskin. For dem som går i dialyse annenhver dag, med en behandling som tar 3–4 timer, og i tillegg kanskje har en reisevei hver vei på én time, består livet tre til fire dager i uka av behandling. Det sier seg selv at det er krevende å kombinere dette både med arbeid, med familieliv og med et sosialt liv, og ikke minst med trening og fysisk fostring. Også det å begi seg ut på en reise for ulike formål er i en slik situasjon ganske utfordrende. En er helt avhengig av at det er kapasitet der hvor en da vil forflytte seg. Sommeren utgjør en særlig utfordring, for

da skal jo helsevesenet avvikle ferie. Det presser kapasiteten.

Alle dialysepasienter skal få tilbud om fysisk behandling og treningsopplegg og få fortløpende informasjon om sosiale rettigheter og støtte- og hjelpeordninger. For mange pasienter virker det tilbudet noe fraværende. Har statsråden en oppfatning av det sosialfaglige arbeidet knyttet til dialysepasienter?

Statsråd Bent Høie [11:56:24]: Jeg er veldig enig i representantens beskrivelse av utfordringene for denne pasientgruppen. Det er klart at det å ha muligheten til å kunne reise på ferie, det å oppholde seg i litt lengre tid et annet sted enn hjemme, vil kanskje være ekstra viktig for denne pasientgruppen, som jo vanligvis er så låst til sitt hjemsted. Så jeg ser absolutt at det vil kunne ha en stor sosial betydning for disse pasientene om dette regelverket som jeg nå beskrev, var tydeligere når det gjaldt disse tjenestene, sånn at det kanskje ville vært enklere å planlegge denne type reiser og ferier uten å måtte kjenne regelverket i detalj selv.

Ketil Kjenseth (V) [11:57:20]: I Helsedirektoratets handlingsplan for forebygging og behandling av kronisk nyresykdom, som gjaldt fra 2011 til i år, anbefales en rekke tiltak for dialysepasienter.

Kreftpasientene er et eksempel på en pasientgruppe som bl.a. har Montebellosenteret for familiebaserte opphold. De har også Vardesenteret for mestring, fysisk aktivitet, ernæring og livskvalitet. Noe tilsvarende tilbud finnes ikke for kroniske dialysepasienter. All ære til bl.a. Kreftforeningen for å ha bidratt til å få opp sånne tilbud.

I Valdres i Oppland, hvor jeg kommer fra, har de et nybygd lokalmedisinsk senter. Der har de seks dialyseplasser med skift på mandag, onsdag og fredag. De kan doble kapasiteten ved å ta de andre dagene i bruk og dermed gi rom for gjestedialyse, som jo er finansiert og er en rettighet.

I Valdres ligger også Beitostølen Helseportsenter og flere andre rehabiliteringsinstitusjoner. Det kan ligge særlig godt til rette her for et forsøk med et feriedialysetilbud. Ser statsråden muligheter for å bidra til et slikt forsøk? Her er det ikke snakk om noen store investeringer i infrastruktur.

Statsråd Bent Høie [11:58:35]: Jeg synes at dette er en veldig interessant problemstilling. Jeg har selv vært og besøkt Valdres Lokalmedisinske Senter. Det er et senter som viser hvordan helsetilbudet i Norge bør organiseres for fremtiden. Jeg har også vært og sett deres tilbud innenfor dialyse, og samtidig vært flere ganger på Beitostølen Helseportsenter og sett det fantastiske tilbudet som de har der.

Så jeg synes dette er en spennende tanke, som vi er åpne for å se på. Det er også flott hvis det blir tatt opp som et initiativ fra dem som er involvert og berørt lokalt, og eventuelt fra pasientenes egne foreninger. Men vi har en positiv holdning til å finne gode, praktiske løsninger på et samarbeid mellom den offentlige helsetjenesten og en privat ideell stiftelse som Beitostølen Helseportsenter er.

Spørsmål 7

Tove Karoline Knutsen (A) [11:59:49]: «Helsevesenet er primært innrettet på fysiske møter mellom behandler og pasient. Ny teknologi åpner imidlertid for andre muligheter når det gjelder konsultasjoner i helsetjenesten, for eksempel via nettet. Men takstsystemet i helsesektoren understøtter ikke dette, og bidrar dermed ikke til å fremme nye metoder for pasientkontakt eller behandling.

Hva vil statsråden gjøre for at helsesektoren skal ha et takstsystem som støtter god, fleksibel bruk av teknologi og personell for kontakt mellom pasient/bruker og helsetjenesten?»

Statsråd Bent Høie [12:00:25]: Satsing på IKT og kommunikasjon er en av de seks bærebjelkene for å skape pasientens helsetjeneste. Digitale tjenester gir nye muligheter for å involvere og behandle pasienten sammenlignet med de tradisjonelle fysiske møter mellom behandler og pasient gir muligheter for.

Jeg er opptatt av at vi bruker disse mulighetene på en god måte, og vi er allerede på vei mot målet. Helsenorge.no er innbyggernes inngangsport til den offentlige helsetjenesten på nett. Portalen utvikles kontinuerlig med nye tjenester. I år utvikles og testes digital dialog mellom innbygger og fastlege, der innbyggeren skal kunne bestille time hos fastlege, stille spørsmål til legen og fornye resepter.

I løpet av året starter vi opp et nasjonalt prosjekt for velferdsteknologi for avstandsbehandling og oppfølging av pasienter med kronisk sykdom. Stortinget har bevilget 30 mill. kr til dette prosjektet, som også vil vurdere rammebetingelser for nye arbeidsformer og bruk av teknologi, herunder også finansieringsmodeller.

Vi ser at videokommunikasjon brukes stadig oftere mellom sykehus, spesialist, kommuner og pasienten selv. Det kan dreie seg om oppfølging av kroniske sykdommer, rehabilitering og sårbehandling.

Regionale helseforetak og helsedirektørene vil arbeide med et prosjekt for digital innbyggertjeneste i spesialisthelsetjenesten. Løsningene skal gjøre kontakten mellom spesialisthelsetjenesten og pasienten enklere. Prosjektet ser også på hva som skal til for at de digitale tjenestene skal kunne implementeres på en god måte.

Tilgang til gode, brukervennlige og sikre IKT-løsninger er viktig. Like viktig er det at disse løsningene faktisk brukes, og riktig finansiering er en nøkkel for å få det til. Når sykehusene bruker telemedisinske løsninger, inngår dette, med enkelte forbehold, i ordningen med innsatsstyrt finansiering.

Jeg har registrert at det kan være nødvendig med forbedringer. Jeg har derfor gitt Helsedirektoratet i oppdrag å gjennomgå finansieringsordningene i spesialisthelsetjenesten. Målet med gjennomgangen er å identifisere utviklingsbehovene, bl.a. for digital samhandling. Fristen for dette oppdraget er 1. mai.

Fastlegene kan allerede kreve takst for e-konsultasjon. Taksten omfatter per dato bare tekstlig kommunikasjon, men vi vil ta initiativ til å diskutere taksten med fastlegene. Denne utviklingen vil vi se i sammenheng med forslag i

primærhelsemeldingen, som regjeringen snart skal legge fram for Stortinget – i mai.

Tove Karoline Knutsen (A) [12:02:49]: Takk for svaret. Jeg hører at helseministeren og departementet er i ferd med et arbeid som vi startet på vår vakt, og det er veldig bra.

Både helseministeren og jeg er jo veldig opptatt av at vi skal få god bruk av IKT i helsesektoren. Jeg kjenner til et veldig godt prosjekt, og kan nevne det som eksempel, nemlig at man i oppfølginga av LAR-pasienter ved Universitetssykehuset i Nord-Norge har samarbeidet med telemedisinsk senter for å få til god nettkontakt og nettdialog mellom terapeut, behandler og bruker, og det har vært veldig vellykket.

Men det jeg har hørt og blitt fortalt, er at hvis man ikke får endret dette takstsystemet, vil denne utviklinga gå mye langsommere enn det vi alle ønsker. Så jeg håper at helseministeren kan love meg at han ganske snart kommer med noen forslag til Stortinget til hvordan man kan endre dette. Når ser helseministeren for seg at han kan ha noen konkrete forslag til endringer når det gjelder takstsystemet, for jeg tror det er det vi må få på plass for å få dette til å fungere skikkelig.

Statsråd Bent Høie [12:04:09]: Som jeg sa i mitt svar, har Helsedirektoratet av meg allerede fått et oppdrag på dette, og deres frist for oppdraget er 1. mai i år. Det er ikke lenge til, så da kommer vi til å følge opp og se på de forslagene som direktoratet kommer med på dette området.

Tove Karoline Knutsen (A) [12:04:28]: Så vil jeg også spørre om hvordan helseministeren vil håndtere dette med at pasienter har tilgang til veldig mye teknologi, hvor man kan bruke app-er og andre ting til å legge inn sine egne helsedata, og at det representerer, som Teknologirådet har understreket nylig, en utfordring når det gjelder personvern. Deres anbefaling er at man legger ut på helsenorge.no en anbefaling om app-er og tjenesteleverandører som myndighetene stiller noen krav til når det gjelder håndtering av personsensitive data. Er det en løsning som helseministeren kan se for seg, at dette blir en tjeneste som kommer gjennom helsenorge.no som en anbefaling til pasientene?

Statsråd Bent Høie [12:05:21]: Det er også et arbeid som allerede er på gang, og dessuten er Norge med i Verdens helseorganisasjons mHealth Program, som nettopp handler om dette, så dette jobber vi med nasjonalt og deltar også i et godt internasjonalt nettverk for nettopp å møte denne utfordringen.

Spørsmål 8

Geir Pollestad (Sp) [12:05:53]: «Statsråden har det siste året snakket mye om forenklinger. Det er min erfaring at få av landets matprodusenter har merket noen sær-

lig endring i tiden som brukes på administrasjon og annet papirarbeid.

Hvor mye tid anslår statsråden at norske matprodusenter sparer gjennom de vedtatte forenklingstiltakene?»

Statsråd Sylvi Listhaug [12:06:16]: Jeg har tidligere svart representanten Pollestad på et liknende spørsmål.

For det første vil forenklingstiltakene som ble vedtatt i forbindelse med jordbruksoppkjøret 2014, bli gjennomført fra budsjettåret 2015. Mange av disse tiltakene vil ikke få merkbar effekt før om noen år. For eksempel vil ikke en omfattende treårig utvikling og digitalisering av søknadsprosessen for produksjonstilskudd merkes av bøndene før systemet er satt i funksjon.

For det andre og viktigst: Forenkling er, som jeg tidligere har forklart representanten Pollestad, mye mer enn den tiden bonden bruker på å fylle ut et søknadsskjema.

I forbindelse med jordbruksoppkjøret 2014 ble det også nedsatt en arbeidsgruppe under ledelse av fylkesmann Lars Sponheim med mandat å arbeide videre med forenkling av jordbruksavtalens virkemidler. Gruppen skal avgis endelig rapport innen utgangen av 2015, men la den 15. mars 2015 fram en delrapport til årets jordbruksoppkjør. Jeg vil anbefale representanten Pollestad og andre som er interessert i hva som er forenkling av virkemidlene over jordbruksavtalen, å lese hele rapporten, og særlig kapittel 3.1. Der pekes det på tre hovedområder som kan forenkles:

«1. Redusere det totale omfanget av ordninger, slik at det blir færre ordninger å holde oversikt over

2. Forenkle regelverket for en enkelt ordning, slik at det blir lettere å forstå for brukerne og forvaltningen

3. Forenkle og effektivisere forvaltningen av ordningene (uavhengig av endret antall eller regelverk), for å spare tid både i forvaltningen og hos brukerne.»

Arbeidsgruppen peker også på at forenklingstiltakene har flere målgrupper.

- Det er forenkling for næringsdrivende, bønder og industri. Det kan være redusert papirarbeid, mindre regelverk å sette seg inn i, enklere å følge regelverket i tråd med formålet for den enkelte ordningen.
- Det er forenkling for forvaltningen. Det kan være redusert byråkrati, lavere kostnader med å gjennomføre politikken, mindre risiko for feil, utnytte IKT effektivt.
- Det er forenkling for allmennhet og politikere av hensyn til demokrati og legitimitet.

Dette er godt i samsvar med de svar jeg tidligere har gitt til Stortinget om forenkling av landbrukspolitikken. Og jeg mener fortsatt at det ikke er noen tvil om at jordbruksoppkjøret i 2014 var et betydelig skritt i riktig retning. Dette var starten på en helt nødvendig forenkling av landbrukspolitikken. Det kan virke som representanten Pollestad er bekymret for at forenklingen ikke går raskt nok. Det er jo interessant med tanke på at forenklingsarbeidet sto stille i åtte år da Senterpartiet styrte. Jeg kan garantere at jeg skal bidra til at trykket på dette arbeidet holdes oppe.

Geir Pollestad (Sp) [12:08:55]: Jeg er godt klar over at dette spørsmålet er stilt tidligere. Jeg er også godt klar over

at statsråden jevnt og trutt skryter av det store forenklingsarbeidet som er gjort. Nå har statsråden sittet i halvannet år, og da er det å forvente at en må kunne få noen tydeligere svar og virkning/effekt av de tiltakene som er satt i verk.

Denne rapporten har jeg lest, særlig kapittel 3.1. Mandatet til Sponheim-utvalget har jeg også lest. Der står det at det skal legges vekt på forenklinger for de næringsdrivende og en enklere forvaltning. En må kunne forvente at statsråden kan si om den enkelte bonde vil spare mer eller mindre enn en halv time i året på de forenklingstiltakene som er gjennomført så langt.

Statsråd Sylvi Listhaug [12:09:56]: Det er veldig vanskelig for statsråden å vite hvor mye tid den enkelte bonde bruker på å fylle ut sine søknadspapirer. Det vil sikkert være forskjellig fra bonde til bonde også.

Det vi vet, er at de endringene som er gjort, fører til at det er lettere å behandle søknadene. Det at melkebruk f.eks. blir behandlet på lik linje – en har ikke to regelverk lenger, men ett – gjør det enklere for forvaltningen når man skal behandle søknadene. I tillegg vet vi at det blir mindre kontrollbehov etter de endringene som er gjort, f.eks. når det gjelder arealtilskudd. Der har man flatet ut tilskuddene til arealet fordi det da vil være vanskeligere å være liten på papiret, men stor i virkeligheten for å ta ut de ekstra effektene av at de minste har fått en del mer tidligere. Så det med kontrollbehov er veldig viktig, fordi forvaltningen bruker mye tid og ressurser på det.

Geir Pollestad (Sp) [12:11:06]: Jeg er klar over at statsråden ikke vil kommentere det kommende jordbruksoppkjøret og statens tilbud der. Men det er all grunn til å tro at det der også vil ligge nye tiltak som en kan skryte av de neste årene. Sponheim-utvalget har levert en ganske kort meny over tiltak. Vil det bli gitt en vurdering av effekten av disse tiltakene hvis de blir lagt inn som en del av jordbruksoppkjøret?

Statsråd Sylvi Listhaug [12:11:43]: Det er ikke riktig av meg å forskuttere det som måtte komme i jordbruksoppkjøret, men det jeg kan forsikre representanten Pollestad om, er at forenkling kommer til å være en veldig viktig faktor også i det tilbudet som staten skal utarbeide i år. Jeg mener at det også er i interessen til næringen selv.

Jeg er veldig glad for at Sponheim-utvalget har kommet med noen forslag allerede i år. De skal jobbe ut året med å levere sin endelige rapport, og jeg ser selvfølgelig veldig fram til å få den endelige rapporten, der jeg håper man kommer med mange, mange gode forslag.

Spørsmål 9

Christian Tynning Bjørnø (A) [12:12:37]: Jeg vil gratulere statsråden med et spennende vikaroppdrag. Mitt spørsmål til ministeren er: «En undersøkelse gjennomført av MMI for Norges Blindeforbund viser at 8 av 10 elever som er avhengig av lærebøker med punktskrift, får bøkene for sent. Fristen for å bestille punktskriftbøker som skal

være klare til skolestart i august, er 20. januar. Det er Statped som har ansvaret for at elevene får bøkene. Dessverre opplever flere at bøkene er kraftig forsinket, og i verste fall at de ikke kommer i det hele tatt.

Mener statsråden dette er akseptabelt, og hvilke tiltak vil bli gjennomført for å bedre situasjonen?»

Statsråd Elisabeth Aspaker [12:13:20]: Det er alvorlig hvis barn og elever opplever å få hjelp og nødvendig tilrettelegging for sent. Tilpassede læremidler er et sentralt redskap for å skape en mest mulig inkluderende skole. Elever som er avhengige av tilpassede lærebøker, skal som alle andre ha sine lærebøker til avtalt tid.

Det er en viktig oppgave for Statped å tilpasse læremidler, for å bidra til at alle kan delta i undervisningen på en best mulig måte. Statped tilrettelegger hvert år et stort antall lærebøker med punktskrift, og så langt Statped er kjent med, får skolene i all hovedsak det de bestiller.

Statped er inne i en periode med omstilling. En svært sentral del av omstillingsarbeidet er å etablere og ta i bruk et system som gjør det enkelt for brukerne å bestille tjenester fra Statped. Systemet skal sikre en likebehandling av søknadene og en likeverdig tilgang til Statpeds tjenester. Tidligere har det ikke eksistert et samlet system, heller ikke for bestilling av læringsressurser. Dette gjøres det nå noe med, og det er høyt prioritert i omstillingsarbeidet.

Det vil ofte være en viss leveringstid når en skole bestiller et læremiddel fra Statped. Dette har sammenheng med produksjonstid. Leveringstid for en bok i tilpasset utgave avhenger først og fremst av hvorvidt boken allerede finnes som tilpasset utgave. Lydbøker som allerede finnes, leveres omgående per post. Elektroniske bøker i Word-format kan leveres som e-post uten ventetid.

Punktskrift på papir må trykkes og bindes inn og kan ha noe produksjonstid, men likevel maksimalt to uker, selv i perioder med stor pågang.

Bøker som ikke finnes i tilpasset utgave, utgjør antagelig størstedelen av de tilfellene hvor bøkene kommer for sent til elevene. Tilpassingen av et læreverk kan ta fra noen uker til et halvt år eller mer, avhengig av omfang. Det er et omfattende arbeid å tilpasse innholdet pedagogisk og teknisk til et annet format, uten bruk av visuelle hjelpemidler. Dette er bakgrunnen for at Statped opererer med frister for bestilling av skolebøker.

I de fleste fag og trinn finnes det læreverk på markedet. Skoler med synshemmede elever ønsker som oftest samme læreverk som de bruker i tilpasset utgave. Statped forsøker å etterkomme dette i størst mulig grad. Imidlertid medfører den tidkrevende produksjonen av nye bøker at det vil måtte kunne gjøres avgrensinger i produksjonen, og skolene kan bli tilbudt et annet verk som dekker faget og trinnet.

Produksjonen av særlig tilpassede læremidler og leveringstidspunkt er med andre ord avhengig av bl.a. antallet bestillinger, hvilken type bestilling det er snakk om og tidspunktet for bestillingen.

Med bakgrunn i Blindeforbundets undersøkelse har Statped opplyst at de ønsker å gå grundig gjennom sine bestillingsprosedyrer, og at de i en dialog med skolene vil undersøke hvordan virksomheten kan forbedre prosessen.

Jeg mener det er nødvendig at Statped gjør en slik undersøkelse, og Kunnskapsdepartementet vil følge opp dette.

Christian Tynning Bjørnø (A) [12:16:14]: Jeg takker statsråden for svar, men jeg er redd for at systemgjennomganger og prosedyregjennomganger ikke er tilstrekkelig. Et konkret eksempel er tredjeklassingen Remi fra Kviteseid. Han hadde tolv bestilte læreverk, og til skolestart var kun fire av dem på plass. Fremdeles mangler han to av bøkene – åtte måneder uten den læreboken som resten av klassen har, åtte måneder med kreativ tilpasning fra lærere og foreldre, åtte måneder lite grann tilsidesatt. Og Remi er ikke alene, for over halvparten av dem som er avhengig av tilrettelagte læremidler på grunn av synshemminger, har opplevd at bøkene er forsinket. Da er jeg redd for at prosedyregjennomganger ikke er nok, og jeg vil derfor spørre statsråden: Vil hun foreslå ytterligere tiltak enn prosedyregjennomganger for å sørge for at elevene får bøkene til skolestart?

Statsråd Elisabeth Aspaker [12:17:13]: Jeg synes det eksemplet som her vises fram fra representanten, er en veldig klar indikasjon på at ting ikke står sånn til som de burde gjøre. Som jeg sa i mitt første svar: Alle elever har krav på å få tilgang til læremidler som de kan nyttiggjøre seg, med det utgangspunktet de har. Derfor er det så viktig at vi nå får til denne gjennomgangen. I mitt første svar la jeg også vekt på at departementet vil følge opp på dette punktet, for å forsikre seg om at vi får til den servicen via Statped som er forutsetningen.

Christian Tynning Bjørnø (A) [12:17:52]: Jeg er redd for at dette får ganske store konsekvenser, for samme undersøkelse som jeg viste til i hovedspørsmålet, viste jo at manglende tilrettelegging i utdanningsløpet gjør at blinde og svaksynte har utfordringer med å tilpasse seg. Det å føle seg inkludert i gruppen – det å føle seg inkludert i jevnalderfellesskapet på skolen – er jo en av de aller viktigste forutsetningene for læring i skolen. Ser statsråden utfordringene det å mangle læremidler gir, ikke bare når det gjelder å oppfylle læreplanmålene, men også for følelsen av å tilhøre en gruppe, det å bli inkludert og tatt på alvor?

Statsråd Elisabeth Aspaker [12:18:38]: Det ser statsråden, og derfor er det jo en målsetting at man skal ha tilgang til de samme hjelpemidlene, eller tilsvarende læremidler som de elevene man går sammen med. Men det er klart at det kan vel oppstå situasjoner hvor det kommer bestillinger veldig sendt. Da er det desto viktigere at man også fra Statped sin side kan være med og se på om det finnes midlertidige løsninger dersom det vil bli noe ventetid hvis det kommer mange bestillinger på et sent tidspunkt.

Spørsmål 10

Trond Giske (A) [12:19:26]: Det er hyggelig å se Aspaker tilbake i skolerollen. Jeg har følgende spørsmål til fungerende kunnskapsminister:

«Spørsmålet mitt handler om opptakskravet til lærerstudiet. I forskrift om opptak til høyere utdanning står det at man må ha karakteren 4,0 i matematikk for å komme inn på en lærerutdanning. I svarbrev på skriftlig spørsmål fra undertegnede svarer statsråden at kravet er en treer og forkurs.

Kan statsråden oppklare hvilket av disse to forskjellige svarene som er riktig?»

Statsråd Elisabeth Aspaker [12:19:50]: Som representanten påpeker, er det nå forskriftsfestet at man må ha karakteren 4,0 i fellesfaget i matematikk fra videregående opplæring for å få opptak til grunnskolelærerutdanninger og lektorutdanninger fra høsten 2016.

I Lærerløftet heter det også:

«Regjeringen vil iverksette kompensatoriske tiltak ved innføring av skjerpede opptakskrav.»

Det innebærer i praksis at kandidater med karakteren 3,0 vil bli vurdert for opptak dersom de består et forkurs som innebærer et matematikknivå tilsvarende karakteren 4 i fellesfaget i matematikk.

Som statsråd Røe Isaksen avsluttet i sitt svar til representanten Giske, på hans spørsmål til skriftlig besvarelse, vil de nødvendige forskriftsendringer bli gjort så snart som mulig.

Sluttresultatet blir at alle som starter på grunnskolelærerutdanning eller lektorutdanning, har et matematikknivå som minst tilsvarende karakteren 4.

Trond Giske (A) [12:20:53]: Det hadde vært fint å få et veldig tydelig svar på om dette forkurset skal ha status som et videregående kurs med sensorer og en ny karakter, 4, eller om det ikke vil være kravet. 18. juni 2013 sa daværende utdanningspolitisk talsperson for Høyre, Elisabeth Aspaker, til aftenposten.no følgende om et slikt kurs på Nesna:

«Det vitner om en manglende forståelse for behovet for å kvalitetssikre fremtidens lærere. Det er helt utrolig at de legger seg på en praksis som er en så klar omgåelse av et vedtak i Stortinget.»

Hun sier videre:

«Hvis høyskolen skal ha et slikt tilbud, må det eventuelt være et sommerkurs i matte fra videregående skole med eksterne sensorer.»

Mitt spørsmål er om statsråd Aspaker er enig med representanten Aspaker i at det skal være et kurs på videregående nivå som skal ende med en eksamen, og med 4, formelt sett, som karakter.

Statsråd Elisabeth Aspaker [12:21:49]: Det jobbes nå i departementet med hvordan dette forkurset skal tilrettelegges. Det som er et uomtvistelig faktum, er at ingen skal kunne starte på lærerutdanningen før de kan dokumentere matematikkunnskaper tilsvarende nivå 4. Det betyr at dersom man tas inn med karakteren 3 og skal ta forkurs, så er det å betrakte som et foreløpig opptak. Dette

gjøres nå for at man ønsker at flere kandidater som er motivert til å ta lærerutdanning, faktisk skal få en sjanse til å dokumentere at de har nok to i seg til å opparbeide seg bedre matematikkunnskaper. Jeg har stor tillit til at man skal få lagt dette til rette på en slik måte at man skal kunne dokumentere at det er karakteren 4 og det nivået som ligger til grunn når man skal starte sammen med medstudenter som er tatt opp med karakteren 4 som utgangspunkt.

Trond Giske (A) [12:22:51]: Nå var statsråden litt utydelig igjen, for nå sa hun at det var «karakteren 4 og det nivået» som skulle være gjeldende. Men jeg forstår statsråden dit hen at det ikke i og for seg er karakteren 4 som er avgjørende, men det at man har kompetanse tilsvarende 4. Dette er ganske identisk med forslaget fra Arbeiderpartiet, nemlig at man beholder grensen på 3 – det er en absolutt grense – men at de som har bare 3, må ta et forkurs for å få den kompetansen. Det som er oppsiktsvekkende med forslaget som nå ligger i forskriften, er at dette også åpner for de elevene som har karakteren 2. Nå sier man at karakterkravet er 4, men at de som ikke har 4, må ta et forkurs – altså alle som har bestått: 2 eller 3. Det var innført og vi hadde under hele vår regjeringstid en grense på 3.

Mitt spørsmål er: Vil den absolutte grensen på 3 bestå, og så tar man et forkurs hvis man ikke har 4, eller er det sånn at både de som har 2, og de som har 3, kan ta forkurs og komme seg opp på et nivå tilsvarende 4? Det er veldig oppsiktsvekkende at Høyre i så fall senker den absolutte grensen for inntak i lærerutdanningen.

Statsråd Elisabeth Aspaker [12:23:52]: La meg understreke: Det senkes ingen grense. Tvert imot slås det fast at for å kunne begynne på lærerutdanning, må man ha et kunnskapsnivå definert som det som må til for å oppnå karakteren 4. Det er faktisk mulig å fastsette hva som må til for å oppnå karakteren 4. Det er også sånn at de som skal kunne kvalifisere seg til å gå inn i et sånt forkursløp, må ha karakteren 3 i utgangspunktet. Karakteren 4 er det som er «starting point» for alle som starter høsten 2016, og så er det karakteren 3 som gjør at man eventuelt kan få prøve seg gjennom et forkurs.

Presidenten: Sak nr. 2, den ordinære spørretimen, er ferdigbehandlet.

Sak nr. 3 [12:25:38]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Dermed er dagens kart ferdigbehandlet.

Er det noen som forlanger ordet før møtet heves?

– Møtet er hevet.